

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

2020. gada 24. februāris – 2. marts

Nr. 8 (1666)

Lasiet tīmeklī
www.brivalatvija.lv

MINSTERES Latviešu ģimnazijas dibināšanas 75. gadskārta

Latvijas vēstnieces Vācijā **Ingas Skujiņas** apsveikums *Minsteres Latviešu ģimnazijas dibināšanas 75. gadskārtā*.

“Godātie tautieši Latvijā un it visur pasaulē, kuŗu dzīves vai domas ir bijušas saistītas ar *Minsteres Latviešu ģimnaziju!* Sirsnīgi sveicu Jūs *Minsteres Latviešu ģimnazijas 75. dibināšanas gadskārtā!* Jā, skola savu misiju ir izpildījusi, turklāt daudz lielākā mērā nekā savulaik to bija iecerējuši tās dibinātāji. Skola ir atstājusi neizdzēšamas pēdas mūsu valsts vēsturē, skola ir sekmējusi Latvijas neatkarības atgūšanu un tās atjaunošanu.

Katram ir savas atmiņas par *Minsteres Latviešu ģimnaziju*. Lasot bijušo skolnieku atmiņas gan pēckaŗa gados, gan arī vēlākā laika periodā, rodas sajūta, – skola jau kā skola bijusi, – ar bērnu un jauniešu jokiem, trakuļbām, priekiem un bēdām. Ar stingriem un ne tik prasīgiem, ar gados jauniem un vecākiem skolotājiem, kā arī ar skolēnu vēlmēm šad tad nošmakt un neizpildīt kādu uzdevumu. Viss kā ikvienā citā skolā.

Bet skolai bija arī kāda īpaša misija. *Minsteres Latviešu ģimnazija* bija vienīgā visā plašajā pasaulē akreditētā skola, kur latviešu jaunieši, kas kopā ar sa-

viem vecākiem bija devušies bēgļu gaitās vai arī vēlākos gados dzimuši ārpus Latvijas, varēja iegūt latvisku izglītību latviešu valodā, saņemot atzītu diplomu. Tātad Latvija turpinājās, Latvijas pastāvēšana tika turpināta caur latvisku izglītību arī padomju okupācijas gados. *Minsteres Latviešu ģimnazija* loloja un auklēja ideju par brīvu Latviju, un svarīgi, ka to ieaudzināja saviem skolēniem.

Diemžēl okupētajā Latvijā informācijas par norisēm brīvajā pasaulē bija maz. Taču cilvēki sapņoja par brīvību, iestājās un cīnījās par to, un zināja par brīvas un latviskas izglītības salu – *Minsteres Latviešu ģimnaziju*. Arī jauniešiem no Latvijas, kuŗi dažādu iemeslu dēļ to pameta, bija iespēja mācīties *Minsterē*. Skola deva iedvesmu! Ar to bieži vien pietiek. Kuŗš tad no astoņdesmito gadu padsmiņniekiem neatceras mūziku, kas nāca no *Minsteres?*

Nevar dažās rindās uzrakstīt to, kas būtu sakāms par *Minsteres Latviešu ģimnaziju*, sākot no pēckaŗa gadiem, līdz pat 1998. gadam. Katrā gadu desmitā skolai ir bijusi cita misija atbilstoši norisēm pasaulē. Skolotāji un skolēni mainījās, bet skolas nozīme Latvijas vēsturē paliks nemainīga.

Kā ozols zaļoksnejs

Minsteres Latviešu ģimnazijai 50. gadskārtā

*Kā ozols zaļoksnejs,
kas kaŗa vētrās plaucis
un saknes dziļi laidis
svešas zemes augsnē,
ir koks šis diŗenais,
ir koks šis brīnumjaukais,
kur putniem brīvi nolaisties ir ļauts
no visiem četriem debess vējiem
un dainu žūŗās klausīties
par gaismas pili grimuŗo,
par bārenīti un par sveŗo māti...
Skan putnu dziesmas pazarēs,
skan bērnu jauŗrās čalas –
viss lauks ir zelta zīlēm sēŗs,
no kuŗām jauni asni augs
un skanēs allaŗ jaunās dziesmas,
kas gāju putņus kopā sauks...*

Vakardiena ir vēsture šodien. Šodiena būs vēsture rīt. Mīļie minsterieŗi, lūŗdu, runāŗiet, stāstiet un rakstiet par savu skolu! Es no sirds pateicos Latvieŗu centram *Minsterē*, Latvieŗu kopībai Vācijā, katram un ikvienam personīgi par darbu, ko veicat, lai *Minsteres Latvieŗu*

ģimnazijas vārds arī turpmāk ir zināms pasaulē un Latvijā. Kas gan cits, ja ne *Minstere* vienotu Jāni Jaunsudrabiņu kā skolotāju pēckaŗa gadu ģimnazijā ar 1980. gadu beigās tik trako un Latvijā pat par revolucionāru vērtēto brāļu Graŗu mūziku?”

Karmena Kurzemniece

Trimdas māksla
Latvijas Nacionālajā mākslas mūzejā

2. lpp.

Okupācijas mūzeja biedrības jaunā priekŗsēde –
Dzintra Bungs

3. lpp.

Juŗa Lorenca un Kāŗļa Streipa komentāri

5. lpp.

Latvieŗi spēlē
Rothko in Jazz

6. lpp.

Par Indras Gubiņas literāro mantojumu

7. – 8. lpp.

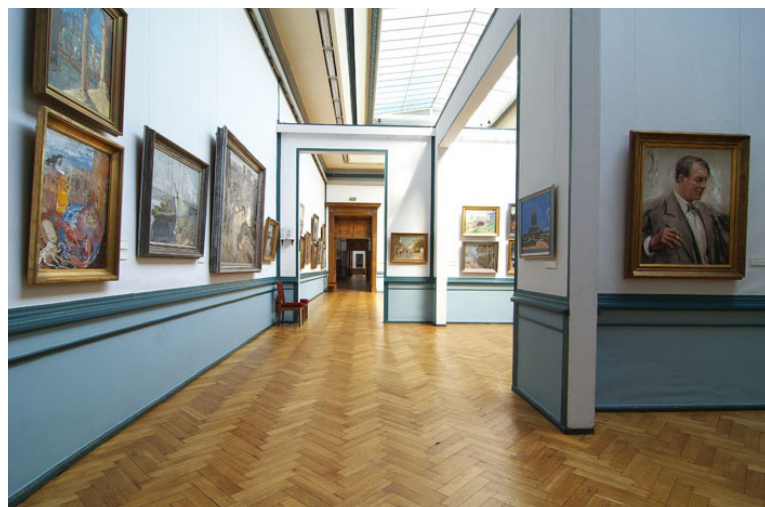

Trimdas mākslas kolekcija Latvijas Nacionālajā mākslas muzejā

Latvijas Nacionālā mākslas muzeja (LNMM)¹ trimdas mākslas kolekcijā ir vairāk nekā 1000 mākslas darbu. Ar lielāku darbu skaitu ir pārstāvēti autori, kuŗi devās bēgļu gaitās, jau būdami Latvijā atzīti meistari – Niklāvs Strunke, Augusts Annuss, Sigismunds Vidbergs, Ludolfs Liberts, Valdemārs Tone, Marija Induse-Muceniece, Jānis Tidemanis un citi. Šo autoru darbi nonāca muzejā gan pēc pašu autoru izteiktiem novēlējumiem, gan kā viņu piederīgo, mantinieku un arī trimdas sabiedrisko organizāciju dāvinājumi. Nākamo paaudžu māksliniekiem, kuŗi ieguva mākslas izglītību un veidoja savu profesionālo darbību mītnes zemēs, vairumā gadījumu muzeja kolekcijā ir viens vai daži darbi, jo primārais muzeja mērķis bijis nodrošināt katra profesionāli izglītotā latviešu mākslinieka pārstāvētību muzeja kolekcijā. Ciešā sadarbībā ar autoriem un viņu līdzgaitniekiem (Austra Puzinas, Anna Šveica, Vija Bērziņa-Zuntaks, Lelde Kalmīte, Ingrīda un Nikolajs Bulmaņi, Benita Cīrule, Ilga Mieriņa un daudzi citi) attīstoties trimdas mākslas izpētei, gadu gaitā muzeja kolekcija ir papildinājusies ar vairāku izcilu meistarību lielākām darbu kopām, kuŗās caur individuālām radošām virsotnēm esam varējuši veidot Latvijas mākslas vēsturei nozīmīgu vizuālās mākslas dokumentējumu. Ar pateicību minams ikviens dāvinājums, tos visus uzskaitīt šeit nevar, tomēr būtu jānosauca vismaz Sigurda Vidzirkstes gleznu un zīmējumu kolekcijas dāvinājums no māksliniecēm Dainas Dagnijas un Ausmas Matcates, no mākslinieces Lidijas Dombrovskas-Larsenas dāvinājumā saņemtās 30 viņas gleznas, kā arī dāvinājums no mākslinieka Voldemāra Avena. Starp nesēnākiem skaitliski lielākais ir Marijas Induses-Mucenieces un Jāņa Indusa kopumā ap 60 darbu dāvinājums, ko muzejs saņēma no autoru bērniem Ilzes Upatnieces un Jāņa Indusa. Savukārt ar autora testamentāru novēlējumu 2017. gadā muzeja kolekcijai papildināja 20 Rolanda Kaņepa gleznas.

Atskatoties kolekcijas veidošanās vēsturē, redzams, ka izpratne par mākslas dzīvi trimdā kā neatņemamu Latvijas kultūras vēstures daļu veidojās jau 20. gadsimta 80. gados, nodibinoties sakariem starp Latvijas un trimdas kultūras organizācijām, tomēr šajā periodā liela loma bija atsevišķu personību iniciatīvai. Pateicoties toreizējās muzeja direktores Ināras Ņefedovas iedibinātajiem kontaktiem, 1987. gadā muzejs saņēma pirmo lielāko mākslas darbu dāvinājumu no ASV dzīvojošajiem tautiešiem.

Mērķtiecīgs darbs pie trimdas vizuālās mākslas mantojuma apzināšanas tika uzsākts 90. gados, kad šo virzienu par muzeja darba prioritāti izvirzīja toreizējās Latvijas Mākslas muzeja apvienības ģenerāldirektore Ilze Konstante. LNMM trimdas mākslas kolekcijas veidošanās likumsakarīgi

saistāma ar divām vērienīgām izstādēm, kuŗas muzejs organizēja, skatot trimdā un Latvijā strādājošo mākslinieku darbību kopsakarībā, tādējādi izzinot abu mākslinieciskās attīstības līniju sakritības punktus un apjaušot atšķirīgo. "Pirmā vispārējā latviešu mākslas izstādē" notika Valsts mākslas muzejā 1990. gada vasarā. Tajā bija pārstāvēti 79 autori ar 102 darbiem. Savukārt "Otrā vispārējā latviešu mākslas izstādē" 1998. gada vasarā Rīgā notika jau četrās vietās (Valsts mākslas muzejā, Izstāžu zālē "Latvijā", Ārzemju mākslas muzejā un Dekoratīvi lietišķās mākslas muzejā), katrai veidojot savus tematiskos akcentus. Izstādē kopā bija pārstāvēti 256 autori ar turpat 400 darbiem. Saistībā ar abām izstādēm radās priekšnoteikumi, lai trimdā strādājošie autori no ASV, Kanadas, Austrālijas un vairākām Eiropas valstīm atsauktos muzeja aicinājumam dāvināt savus mākslas darbus. Pamazām muzejā izveidojās kolekcija, kas ļāvusi līdz ar daudzu autoru individuālā radošā devuma izziņāšanu paplašināt skatījumu uz latviešu mākslas vēsturiskās attīstības kopainu un saredzēt dažādu mākslas veidu un stilistisko virzienu veidošanās apstākļus. Šādā, jau vispārinošā atskatā, mākslas zinātniece, *Dr. art.* Dace Lamberga veidoja izstādi "Latviešu māksla trimdā"², kas notika LNMM izstāžu zālē "Arsenāls" 2013. gada vasarā. Izstādē bija skatāmi ap 100 autoru

200 mākslas darbi, kuŗos izcilāko meistarību sniegtā atspoguļojās vairākām trimdas mākslinieku paaudzēm raksturīgās tematiskās un stilistiskās iezīmes, sākot ar bēgļu gaitu izjūtām, turpinot ar daudzveidīgām reālisma izpausmēm līdz latviešu mākslā vēlāk ienākušam abstrakcionismam un abstraktajam ekspresionismam. Izstādes katalogs³ ir šobrīd nozīmīgākais avots LNMM trimdas mākslas kolekcijas izziņai. Tajā ietverts LNMM direktores Māras Lāces raksts "Trimdas mākslas mantojums Latvijas Nacionālajā mākslas muzejā", kurātores Daces Lambergas pētījums "Bēgļu mākslas fenomēns", izvēsta trimdas mākslai nozīmīgāko notikumu chronika politisko norišu kontekstā, kā arī ziņas par māksliniekiem un plaša mākslas darbu attēlu izlase. Izstādes norises laikā tika sarīkota trimdas mākslas jautājumiem veltīta starptautiska zinātniska konference, un arī šīs izstādes tapšanas posmā muzejs saņēma vairākus nozīmīgus dāvinājumus.

Paralēli lielajām kopizstādēm nozīmīgs ieguldījums trimdas autoru daiļrades iepazīšanā (vai atklāšanā no jauna) ir bijušas daudzas mākslinieku personālizstādes, kuŗas šajā isajā pārskatā nav iespējams uzskaitīt.⁴ Līdzās mūžībā aizgājušo autoru piemiņas izstādēm liela nozīme Latvijas mākslas dzīvē ir bijusi sadarbībai ar autoriem, kuŗu radošie meklējumi vienlīdz spēcīgi rezonē gan mītnes zemes kultūrā, gan dzim-

tenē. Te minamas Laŗa Strunkes (1998, 2002), Juŗa Soikana (1990), Raimonda Staprāna (1991, 2006), Imanta Tīllera (1993, 2018), Vijas Celmiņas (2014, 2018), Dainas Dagnijas (1995, 2004 un plānota 2021), Reiņa Zustersa un Venitas Salnājas (1996), Voldemāra Avena (2009) un citu mākslinieku izstādes.

Visos laikos muzejam ir bijis uzdevums sabalansēt pietiekami plaša autoru loka pārstāvētību kolekcijā ar noteiktu mākslinieciskās kvalitātes līmeņa uzturēšanu. Tāpat nākas ierobežot muzeja kolekcijā pieņemto mākslas darbu skaitu, atsakoties no kāda autora visa daiļrades mantojuma pieņemšanas par labu atsevišķu, nozīmīgāko mākslas darbu atlasei. Pēdējos gados muzejs arvien biežāk meklējis iespējas līdzās dāvinājumiem, kas veido lielāko jaunieģuvumu skaitu, veikt arī mērķtiecīgus trimdas autoru darbu pirkumus. Ir patiesi gandarījums par iespēju iegādāties Vijas Celmiņas, Dainas Dagnijas, Edgara Jēriņa, Raimonda Staprāna, Laŗa Strunkes un Imanta Tīllera darbus.

Muzejs aizvien ir ieinteresēts kvalitatīvi papildināt savu trimdas mākslas kolekciju ar gleznām, grafikām, skulptūrām un citās tehnikās veidotiem vizuālās mākslas darbiem, lai Latvijai piederīgo mākslinieku radošā darbība tiktu pienācīgi dokumentēta, un nākamo paaudžu pētniekiem būtu visas iespējas to iepazīt un interpretēt. Tomēr lūgums visiem māksliniekiem un mākslas darbu īpašniekiem ievērot, ka lēmumu par katra atsevišķā mākslas darba uzņemšanu muzeja kolekcijā pieņem LNMM Krājuma komisija, izvērtējot mākslas darba atbilstību noteiktiem kvalitātes kritērijiem, tā saglabātības pakāpi, kā arī skatot iespējamo dāvinājumu kopsakarā ar muzejā jau esošiem konkrēta autora darbiem.

Lai sazinātos ar Latvijas Nacionālo mākslas muzeju par iespējamiem mākslas darbu dāvinājumiem, lūgums rakstīt LNMM direktora vietniecei krājuma darbā Ivetai Derkusovai uz e-pastu

iveta.derkusova@lnmm.lv vai zvanīt + 371 67325021. Pasta adrese: Jaņa Rozentāla laukums 1. Rīga, LV-1010, Latvija.

Vēstulē lūgums norādīt ziņas par mākslas darbu/-iem (autors, nosaukums, darināšanas gads, tehnika, izmēri) un pievienot mākslas darba fotogrāfiju/-as, kā arī informēt par īpašnieku, kuŗam ir tiesības rīkoties ar mākslas darbu un slēgt dāvinājuma līgumu. Muzejs būs pateicīgs par jebkādu papildu informāciju par mākslas darba vēsturi, tapšanu u.c. apstākļiem, ko uzskatāt par svarīgiem.

**Māra Lāce un
Iveta Derkusova**

¹ Bijušais "Valsts Mākslas muzejs" nosaukumu "Latvijas Nacionālais mākslas muzejs" iegūst 2005. gada 1. septembrī. Kopš 2010. gada 1. janvāra LNMM sastāvā iekļauti arī bijušie "Ārzemju mākslas muzejs" un "Dekoratīvās mākslas un dizaina muzejs".

² Informāciju par izstādi skat. LNMM tīmekļa vietnē: <http://www.lnmm.lv/lv/ars/apmekle/izstades/769-latviesu-maksla-trimda>

³ *Latvijas māksla trimdā*. Izstādes katalogs. Sast. Dace Lamberga. Rīga: LNMM; Neputns, 2013. 280 lpp.

⁴ Plašas Mūžībā aizgājušo autoru darbu retrospekcijas sarīkotas Niklāvam Strunkem (1989, 2018), Sigismundam Vidbergam (1990), Augustam Annusam (1993), Ludolfam Libertam, Sigurdam Vidzirkstem (abas 1995), Kārlim Neilim (1996), Oskaram Skušķim (1998), Laimonim Mieriņam (2012). Notikušas arī Jāņa Cielava (1991), Erasta Šveica (1995), Jāņa Zuntaka, Marijas Induses-Mucenieces (abas 2006), Jāņa Kalmītes, Jāņa Lūkasa Vintera, Valdemāra Tones (visas 2007), Gvido Brūvera (2008), Ērika Dzeņa (2011) un citu autoru darbu izstādes.

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Latvijas Okupācijas muzeja biedrībai jauna vadītāja

Latvijas Okupācijas muzeja biedrību (LOMB), kas pārvalda Latvijas Okupācijas muzeju, turpmāk vadīs Dzintra Bungas. Izmaiņas LOMB valdē 2021. gada 16. februārī tika nostiprinātas Latvijas Uzņēmuma reģistrā.

Dzintru Bungas par biedrības priekšsēdi ievēlēja LOMB biedru sapulce 2021. gada 30. janvārī. Sapulce ievēlēja arī trīs citus valdes locekļus: ekspolitiķi un finansistu Guntaru Krastu, mākslas vēsturnieku Richardu Pēteronu un aktrisi un teātra producenti Annu Putniņu. Piektajam valdes loceklim vēsturniekam Oskaram Gruzīnam pilnvaru termiņš vēl nebija beidzies.

Dz. Bungas tika ievēlēta par priekšsēdi ar biedru balsu vairākumu un nomainīja ilggadējo biedrības vadītāju Valteru Nollendorfu. Viņš vadīja LOMB kopš 2011. gada. Dz. Bungas ir ilggadēja LOMB biedre un viena no lielākajiem muzeja ziedotājiem.

Daudzus gadus Dz. Bungas muzejā ir vadījusi protokola vizišu ekskursijas angļu un franču valodā, tai skaitā arī pērn Francijas prezidentam Emanuēlam Makronam. Viņa ir arī veidojusi muzeja izstādi "Baltiešu aicinājums Apvienotajām Nācijām" (*Baltic Appeal to the United Nations*), kas pērn bija skatāma Latvijas Nacionālajā bibliotēkā.

Dz. Bungas ir dzimusi Latvijā 1940. gada 9. oktobrī, piedzīvojusi bēgļu gaitas. Western Reserve universitātes Flora Stone Mather kolledžā Klīvlendē (ASV) 1961. gadā ieguvusi bakalaura gradu franču valodā un ķīmijā. 1963. gadā maģistra gradu krievu un romāņu valodās, 1972. gadā Fordham universitātē Ņujorkā filozofijas doktora gradu romāņu valodās un literatūrā. Viņa ir mācījusies arī Arējās tirdzniecības seminārā Vācu akadēmijā Minchenē.

Savās darba gaitās Dzintra Bungas ir strādājusi par franču valodas skolotāju un pasniedzēju, tomēr lielākoties viņa ir bijusi saistīta ar starptautisko politiku un drošību kā politikas apskatniece un eksperte. Divdesmit gadus, no 1975. līdz 1995. gadam, viņa darbojās "Radio Brīvā Eiropa" Minchenē.

Dzintra Bungas ir apbalvota ar Triju zvaigžņu ordeni.

Cildinājuma raksts ilggadējai tiesu medicīnas ekspertei

19. februārī Valsts prezidents Egils Levits, sveicot bijušo Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra direktori un valsts galveno tiesu medicīnas ekspertu Veltu Volksoni 90 gadu jubilejā un godinot viņas profesionālo devumu Latvijas tiesu medicīnā, piešķīris Valsts prezidenta Cildinājuma rakstu.

"Jūsu vārds ir nesaraucami saistīts ar Latvijas tiesu medicīnu. Augsti novērtēju Jūsu uzticību savam darbam mūža garumā un daudzos profesionālos sasniegumus. Jūs esat autoritāte vairāku paaudžu mediķu, tiesu ekspertu un tiesnešu vidū gan nacionālā, gan starptautiskā mērogā. Cildināšanu Jūsu profesionālo devumu un kolleģiālo, atvērtu garu. Sirsnīgi sveicu nozīmīgajā dzīves jubilejā!" Cildinājuma rakstā norādījis E. Levits.

Katram bērnam jānodrošina kvalitatīva izglītība arī attālināti

Valsts prezidents Egils Levits tiešsaistē tikās ar izglītības un zinātnes ministri Ilgu Šuplinski, pārrunājot attālināto mācību problēmas un augstskolu reformas gaitu.

Ministre atzīmēja, ka attālināto mācību process ir ievīlies un nevar vilkties bezgalīgi, jo sāk ciest mācību kvalitāte un arvien pieaug bērnu, vecāku un skolotāju psihoemocionālā spriedze, ko apliecina arī pētījumi. Valsts prezidents un ministre apspriedās, kādi drošības noteikumi būtu jāievēro, lai pakāpeniski atvērtu skolas klātienē mācībām. Tāpat ministre informēja, ka Ministru

kabinetam piedāvās klātienē mācību reģionālo principu, kas ļautu klātienē jau drīzumā mācīties novados, kur saslimstība ar COVID-19 ir mazāka.

Igaunijas ārlietu ministre vizītē Rīgā

Pirmajā vizītē Rīgā 17. februārī bija ieradusies Igaunijas jaunā ārlietu ministre Eva Marija Limetsa (*attēlā*). Augstā viešņa Igaunijas ārlietu ministres amatā pavadījusi mazāk nekā mēnesi. Rīgā šī bija viņas pirmā, iepazīšanās vizīte, kurā viņa ieradās, lai izceltu kopējo projektu turpināšanas nozīmīgumu, kā arī pārrunātu vīrusa problēmātiku.

Sasveicināšanās vīrusa laikā ar Latvijas ārlietu ministru Edgaru Rinkēviču

Ar Latvijas amatpersonām pārrunāta pašreizējā Covid-19 situācija. Saistībā ar to Igaunija uzņēmusies iniciatīvu izveidot digitālu vakcinācijas pasi, palīdzot atjaunot pārrobežu ceļošanu. Pārrunāti arī kopējie sadarbības projekti, kā arī Eiropas Savienības politika attiecībā ar kaimiņvalstīm Krieviju un Baltkrieviju.

Parunājot ārējo attiecību jautājumus, E. Rinkēvičs uzsvēra ciešo Latvijas un Igaunijas sadarbību nostāju koordinēšanā attiecībā uz Krieviju, tajā skaitā starptautiskos formātos. "Šāda pieeja jāturpina, piesaistot līdzīgi domājošas valstis", sacīja Latvijas ārlietu ministrs. Attiecībā uz situāciju Balt-

krievijā, ministri bija vienprātīgi, ka vienīgais reālais krīzes risinājums ir jaunas, godīgas prezidenta vēlēšanas starptautisko novērotāju klātbūtnē.

Vēsturiskajai zemei Sēlijai top ģerbonis

Sēlijai top savs ģerbonis. 55 tūkstošu iedzīvotāju apdzīvoto teritoriju Daugavas kreisajā krastā plānots noteikt par piekto latviešu vēsturisko zemi īpašā likumā. Ģerbonis gan nav vienīgais, ko sēļi prasa sava kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai.

"Sēlija ir viena no Latvijas kultūrvēsturiskajām zemēm, kas neseno sēļu mantojumu Daugavas kreisajā krastā. Sēlijai ir tā priekšrocība, ka tai ir savs karogs, bet nav ģerboņa atšķirībā no citiem kultūrvēsturiskajiem novadiem," pastāstīja muzeja "Sēlija" speciālists Jānis Dzimtais.

Jānis Dzimtais

To pamanījuši arī Saeimā, kā arī Valsts prezidenta kancelejā, iesakot arī Latviešu vēsturisko zemju likumā ierakstīt – Sēlijai jāizveido savs ģerbonis. Šobrīd gan pašiem sēļiem vēl nav pietiekami daudz ideju, bet iniciatīvu uzņēmusies "Stendera biedrība", kurā apvienojušies gan vietējie, gan Sēlijas atbalstītāji Rīgā. Viņuprāt, ģerboni varētu būt attēlots Zemgales ģerboni redzamais alnis, tikai ar pavērstu skatu nevis uz rietumiem, bet austrumiem, kā arī nevis uz zila, bet sūnzaļa fona. Heraldikas komisija diskusiju par ģerboni plāno sākt nākamnedēļ.

SPILGTS CITĀTS

Lai nebūtu netaisnības sajūtas

Žurnāla IR apskatnieks Pauls Raudseps raksta par Saeimas lēmumu pandēmijas laikā katram bērnam piešķirt 500 eiro pabalstu un par šī lēmuma atbalsi sabiedrībā. Apskatīta arī citu valstu pieredze līdzīga jautājuma risināšanā.

Kaismīgās pēdējo nedēļu diskusijas par 500 eiro pabalstu bērniem pandēmijas laikā atsauc atmiņā savulaik populāro, bet šobrīd reti pieminēto jēdzienu – "universālais pamatienākums".

Doma ir vienkārša. valsts katram iedzīvotājam regulāri izmaksā kādu naudas summu. Gan bagātiem, gan nabagiem, gan strādājošiem, gan darbu meklējošiem, gan vienkārši mājās uz dīvāna gulējošiem un TV blenzošiem. Pirms dažiem gadiem tas bija modes kliedziens Silīcija ielejas it kā sociāli atbildīgāko miljonāru un miljardieru aprindās. Pasaules mediji uzmanīgi sekoja pilotprojektiem Somijā, kur valdība divus gadus maksāja diviem tūkstošiem nejausi izvēlētu bezdarbnieku 560 eiro mēnesī. (..)

Tiem, kam bažas, ka šādi maksājumi tikai veicinās slinkošanu un žūpošanu, derētu iepazīties ar Aļaskas pieredzi. ASV štats kopš 1982. gada izmaksā visiem iedzīvotājiem daļu no naftas ieguvē gūtās peļņas, taču cilvēki turpina iet uz darbu.

Pandēmija, kad gandrīz visus vairāk vai mazāk ietekmē ārkārtas situācijas un nauda daudziem nepieciešama pēc iespējas ātri, liktos labs brīdis šādu vispārēju maksājumu izmantošanai. Dažas valstis kaut ko līdzīgu arī ieviešas. Amerikā, kurū daudzi uzskata par sava veida brīvā tirgus kapitālisma etalonu, pērn pavasarī visiem nodokļu maksātājiem nosūtīja 1200 dolaru, gada beigās vēl 600, un jaunā Baidena administrācija rosina šogad izsūtīt vēl 1400. Šādus maksājumus pārvērst par sistēmu, kurā turpina darboties gan sliktos, gan labos laikos, neviens gan nav gatavs. Tas būtu vajprātīgi dārgi – Baidena priekšlikums izmaksātu aptuveni 422 miljardus dolaru. Latvijas valdības iekārtotā 500 eiro vienreizējā pabalsta bērniem izmaksas lēš ap 182 miljoniem eiro. (..)

Jācer, ka valdība piemērotos apstākļos turpmāk biežāk izmantos šādus vispārējus pabalstus, kādu nolemts izmaksāt bērniem. Ja pabalsts nepieciešams ātri un palīdzības saņēmēji ir skaidri definējuma grupa, tad procesa birokratizācija tikai vairo sarūgtinājumu un netaisnības sajūtu.

Izskatīs Latvijas kārtējo ziņojumu

No 23. līdz 25. februārim Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Ekonomisko, sociālo un kultūras tiesību komiteja (Komiteja) tās 69. sesijā, kas norisināsies attālinātā režīmā, izskatīs Latvijas Republikas kārtējo ziņojumu par 1966. gada Starptautiskā pakta par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām izpildi Latvijā laika posmā no 2008. gada 1. janvāra līdz 2017. gada 31. decembrim (Kārtējais ziņojums).

Lietuva svin Valsts atjaunošanas dienu

Lietuva 16. februārī svinēja Valsts atjaunošanas dienu – 103. gadskārtu, kopš pieņemts akts par neatkarības atjaunošanu, proklamējot Lietuvas Republiku. 1918. gada 16. februārī Lietuvas nacionālās atmodas tēva Jona Basanaviča vadītā Lietuvas Padome Viļņā parakstīja dokumentu, kurā pasludināja, ka Lietuva atjauno neatkarīgu, uz demokrātiskiem pamatiem balstītu valsti ar galvaspilsētu Viļņā un norobežojas no visām valstiskajām saitēm, kādas tai jebkad bijušas ar citām tautām.

Rīta agrumā Lietuvas valsts vadītāji Viļņas Rasu kapsētā godi-

nāja Neatkarības akta parakstītāju piemiņu. Viļņas televīzijas tornī tika uzvilktas milzīgas Lietuvas karogs. Prezidenta pili tiks pasniegti valsts apbalvojumi, bet tieši pusdienlaikā Simona Daukanta laukumā pie pils tika svinīgi uzvilkti visu triju Baltijas valstu karogi. Lietuvas prezidents Gitans Nausēda aicināja mācīties izturību un vienotību no valsts atjaunošanai. (*Vairāk lasiet K. Streipa komentārā 5. lpp.*)

Vienojas par jaunām sankcijām pret Krieviju

Reaģējot uz Krievijas opozīcijas līdera Alekseja Navalnija ieslodzīšanu, Eiropas Savienības (ES) dalībvalstu ārlietu ministri 22. februārī panākuši "polītisku vienošanos" par jaunām sankcijām pret Maskavu, aģentūrām AFP un DPA pavēstījuši avoti diplomātu aprindās.

Ministri, kas pulcējušies uz kārtējo sanākumi Briselē, uzdevuši ES augstākajam pārstāvim ārlietās Žozepam Boreljam pabeigt to personu saraksta sastādīšanu, kas tiks pakļautas jaunajām sankcijām, taču neviena tā devētā oligarha vārds šajā sarakstā nebūs atrodams, stāsta diplomāti.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Latviešu valodas aģentūra sāk jaunu valodas akciju "Izdaiļo valodu"

Starptautiskajā dzimtās valodas dienā Latviešu valodas aģentūra sāk jaunu valodas akciju "Izdaiļo valodu" ar mērķi turpināt valodas bagātības cildināšanu, aģentūru LETA informēja Latviešu valodas aģentūras projektu koordinatore Ieva Vāvere. Līdztekus akcijas norisei, aģentūra Starptautiskajā dzimtās valodas dienā, 21. februārī, publicēja grāmatu "Mans latviskākais vārds". I. Vāvere norādīja, ka latviskākā vārda meklējumos bija aicināti piedalīties visi, kas prot latviešu valodu vai vēl tikai apgūst to. Kopumā tika iesniegti 1360 vārdu un izvēles skaidrojumu no Latvijas un daudzām citām pasaules valstīm, piemēram, Apvienotās Karalistes, ASV, Austrālijas, Beļģijas, Čehijas, Chorvātijas, Igaunijas, Lietuvas, Somijas, Vācijas un Zviedrijas.

Noslēguma balsojumā par latviskāko izvēlēts vārds "rupjmaiže" – kā visa latviskā simbols, ko novērtējam gan mājās, gan ārpus Latvijas. Nozīmīgākie latviskie vārdi nu ir apkopotu un izdoti grāmatā "Mans latviskākais vārds". Vārdi tajā sakārtoti alfabēti, pie katra burta īpaši izceļot tos, kuŗu iesniedzēji bija dalījušies arī ar sirsniņiem un aizkustinošiem stāstiem vai skaidrojumiem.

Lembergs notiesāts

Pēc 12 gadus ilgušas tiesāšanās pirmās instance tiesa 22. februārī, pasludināja saīsināto spriedumu tā sauktajā Aivara Lemberga tiesas prāvā. Rīgas apgabaltiesa Lembergam piesprieda piecus gadus cietumā, 20 000 eiro naudas sodu un mantas konfiskāciju. Lembergs tika apcietināts tiesas zālē. Tiesa arī nolēma konfiscēt virkni Lemberga īpašumu, tostarp akcijas vairāku miljonu eiro vērtībā, kā arī aproču pogas ar sarkanu akmeni, *Opel Tigra* un Puzes māju, kuŗā politiķis dzīvo.

Lembergs tika atzīts par vainīgu kukuļņemšanā, naudas atmazgāšanā, neatļautā dalībā mantiskā darījumā, dokumentu viltošanā, kā arī savu īpašumu slēpšanā. Savukārt Lembergs atzīts par nevainīgu apsūdzībās par lēmumu pieņemšanu, atrodies interešu konfliktā, un dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu.

Aivara Lemberga dēlam Anrijam Lembergam tiesa piesprieda reālu brīvības atņemšanu uz diviem gadiem un vienu mēnesi un mantas konfiskāciju, bet tiesas zālē neapcietināja. Savukārt uzņēmējam Ansim Sormulim tiesa piesprieda divu gadu cietumsodu, bet tiesas zālē neapcietināja.

Lembergam soda izciešanā ieskaita jau izcieto apcietinājumu

no 2007. gada 14. marta līdz 10. jūlijam, kā arī mājās arestu laika posmā no 2007. gada 10. jūlija līdz 22. februārim. Proti, kopā tas sanāk nepilns gads. Daļā apsūdzību Lembergs tika attaisnots. Tāpat tiesa nolēma, ka Lembergam jāmaksā apjomīgas naudas summas vairākiem cietušajiem.

Spriedumu iesaistījām pusēm būs iespējams pārsūdzēt apelācijas kārtībā Rīgas apgabaltiesā. Rīgas apgabaltiesa šo lietu sāka skatīt jau 2009. gadā. Nākotnē par apgabaltiesas kā apelācijas instances nolēmumu vēl būs iespējams iesniegt kasācijas sūdzību vai protestu Augstākajā tiesā.

Iepriekš tika ziņots, ka prokurori tiesas debatēs lūguši Aivaram Lembergam piemērot astoņu gadu ilgu brīvības atņemšanu ar mantas konfiskāciju, kā arī naudas sodu 150 minimālo mēnešalgu jeb 64 500 eiro apmērā.

Ja nākamās tiesu instances nemainīs notiesājošo spriedumu koruptīvos noziegumos apsūdzētajam Aivaram Lembergam (*Latvijai un Ventspilij*), viņam tiks konfiscēti īpašumi, uzņēmumu kapitāldaļas, automašīnas, naudas līdzekļi un citas mantas vairāku desmitu miljonu vērtībā.

Skates pirms skolēnu dziesmu un deju svētkiem

šogad nenotiks, – tā lēmuši svētku rīkotāji. Ja *Covid-19* saslimstība mazināsies un svētki samazinātā formātā vispār tiks atļauti, piedalīties varēs visas kopas, kas zinās repertuāru un spēs to izpildīt. Taču laikā, kad jau kopš oktobra vidus bērni nav varējuši dziedāt, dejot un muzicēt klātienē, nav zināms, cik daudz kopu un kādos sastāvos līdz vasarai būs "izdzīvojuši".

Baibai Skridei – 40. Koncerts tiešsaistē

Baiba Skride (*attēlā*) jau 25 gadus dzīvo Vācijā. Savas četrdesmitās dzimšanas dienas vakarā vijolniecei bija iespēja kāpt uz skatuves Somijā un atskaņot Sergeja Prokofjeva Otro koncertu vijolei. Māksliniece atzinusi, ka ir liels prieks, ka tiešsaistes koncertu timeki var vērot arī Latvijas skatītāji, tādējādi vismaz attālināti esot kopā šajā svētku dienā. (Pēc *latviesi.com*.)

Pārtop Rakstniecības un mūzikas muzejs

Rakstniecības un mūzikas muzeja pastāvīgā ekspozīcija apmeklētājiem varētu būt pieejama no 2022. gada oktobra. Jaunās ekspozīcijas veidotāji vēlas atspoguļot ne tikai mūzikas un rakstniecības personību radošo darbību, bet arī viņu ikdienas dzīvi.

Muzeja direktore Iveta Ruskule izsaka cerību, ka pastāvīgās ekspozīcijas stāsts apmeklētājiem ļaus iejusties radošajā gaisotnē un varbūt pat sniegs impulsu radīt.

Rakstniecības un mūzikas muzeju (RMM) jaunatklās Mārstaļa ielas sestajā namā.

"Parnell ielas svētki" ievada SLB darbības gadu

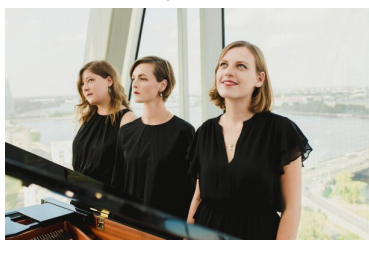
Vietējo koŗu darbība pagājušā gadā tika pārtraukta, un Austrālijas robežas bija slēgtas ceļotājiem no ārzemēm. Šogad Sidnejas Latviešu biedrības svētku dārgakmens bija **Maijas Kovaļevskas** latviešu mūzikas koncerts, ar pianistu **Rolandu Pilmani** (*Peelman*).

Maija Kovaļevska

Koncertā skanēja komponistu Jāzepa Vītola, Alfrēda Kālņa, Jāņa Mediņa un Lūcijas Garūtas skaņdarbi, kā arī tautas dziesmu apdares. Ar patiesu sirsniību un milestību uz savu tautu un zemi izskanēja Maijas Kovaļevskas sniegums. Katra no dziesmām, formā nelielām, bet saturā tik dziļām, atklāja brīnišķīgu muzikālu ainu, krāšņu muzikālu gleznu, kas tik ļoti aizkustināja klausītājus. Koncerta izskaņā Maija Kovaļevska savu piedevu veltīja bērniem – *Aijā, žūžū*.

Kameransamblis Trio
Metamorfoze uzvar
starptautiskā konkursā Francijā
21. februārī, kameransamblis **Trio Metamorfoze**, kuŗa sastāvā muzicē flautistes Liene Dobičina, Zane Jurēvica un pianiste Zane Rubesa, ieguva galveno balvu **Grand Prix** starptautiskajā **Cap Ferret Music Open** konkursā un festivālā Francijā.

Konkursa laureātes

Žoržs Siksnas izdevis jaunu dziesmu

"Ar jauniem ierakstiem neaizraujos, jo man ir būtiska mūzikas kompozīcijas, gan ieraksta muziķu kvalitāte, un jaunajā dziesmā šie faktori ir klātesoši," savu jauno veikumu vērtē Siksnas.

Žoržs Siksnas

Dziesmas "Pieskāriens" autors ir Māris Reinbergs, ar kuŗu dziedātājs veiksmīgi sadarbojies arī iepriekš, radot skaņdarbus "Tava balss", "Mirklis vēl" u. c. Reinbergs ir pazīstams arī kā dziesmu vārdu autors.

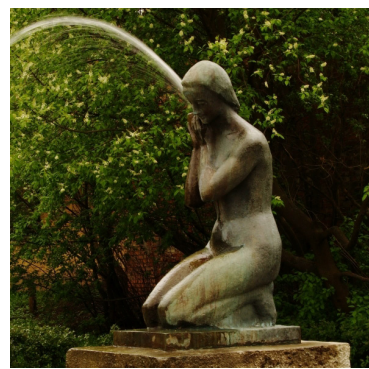
VĒSTNIECĪBU ZIŅAS

POLIJA. Latvijas vēstniecība Polijā informē, ka Polijas Valsts Etnogrāfiskajā muzejā Varšavā no 2021. gada 16. februāra līdz 16. maijam apskatāma izstāde "Tik tālu, bet tomēr tik tuvu: Latvija un Polija. Vairāk kā 100 gadus kopīga vēsture". Izstāde iepazīstina ar Latvijas un Polijas kopīgo vēsturi vairāk nekā 100 gadu garumā.

BEĻĢIJA UN LUKSEMBURGA. Latvijas vēstniecība Beļģijā un Luksemburgā rīkoja ikgadējo Latvijas goda konsulu abās valstīs sanākumi. Sanākums šogad notika tiešsaistē un tajā piedalījās Latvijas goda konsuls Beļģijas Flandrijas reģionā Kristofš Van Mehelens un Latvijas goda konsuls Luksemburgā Henriks Diderihs. Sanākumi atklāja Latvijas vēstnieks Beļģijā un Luksemburgā Andris Razāns.

Kuldīgā atjaunos strūklaku "Meitene ar ūdens trauku"

Maijā 95. jubilejā atcerēsīties tēlnieci Līviju Rezevsku, kuŗas dzimtā puse ir Kuldīga. Tās pilsetvidē ir apskatāmi daudzi tēlnieces darbi, taču viens no kuldīdznieku iecienītākajiem ir skulptūra – strūklaka "Meitene ar ūdens trauku".

Jau vairākus gadus strūklaka nefunkcionē, taču nu radušās cerības, ka vasaras beigās tā atkal darbosies. Romantiski sēdošo meiteni ar ūdens krūzi rokās kuldīdznieki mīļi nodēvējuši par Anniņu. Skulptūra 1905. gada parkā nonāca pagājušā gadsimta 50. gados un bija pirmais no Līvijas Rezevskas tēlniecības darbiem, kas papildināja Kuldīgas parkus.

Izdota fotogrāmata "100 stipri stāsti"

2020. gadā tika atzīmēta Smiltenes pilsētas simtgade, un tai par godu pēc Smiltenes novada pašvaldības pasūtījuma ir izdota fotogrāmata "100 stipri stāsti". Tā stāsta par šodienas smilteniešiem un novadniekiem – stipriem ļaudīm un par vērtībām, ko atzīst un kuŗas īsteno ikdienā, informēja Smiltenes novada domes pārstāvji.

Ziņas īsumā

• Koalīcijas partijas vienojās novirzīt vēl 100 miljonus eiro, lai izmaksātu **vienreizējos pabalstus Covid-19** krīzes dēļ cietušajām sociālajām grupām. Tie varētu būt pensionāri un invalīdi, bet par konkrētajām grupām, kas varētu saņemt šo pabalstu, kā arī par pašu pabalsta apmēru, Labklājības ministrija vēl diskutēs ar sociālajiem partneriem.

• 20. februārī Latvijā reģistrēts līdz šim vecākais cilvēks, kuŗš vakcinēts pret *Covid-19* – pirmo poti pret šo slimību saņēmusi **103 gadus veca sieviete**, liecina Nacionālā veselības dienesta (NVD) apkopotie dati.

• Latvijā pašlaik ir **sestā augstākā saslimstība** ar *Covid-19* Eiropas Savienības (ES) un Eiropas ekonomiskās zonas (EEZ) valstu vidū, liecina jaunākie Ei-

ropas Slimību un profilakses centra (ECDC) apkopotie dati.

• Atsevišķi skaistumkopšanas pakalpojumu sniedzēji – frizieri, kā arī manikīra un pedikīra speciālisti – pēc teju divu mēnešu piespiedu dīkstāves **no 1. marta**, varēs atsākt darbu. Vienlaikus noteiktas papildu prasības drošai pakalpojumu sniegšanai, kā arī kontroles pasākumi. Tā ceturtdien, 18. februārī, pēc vairāku stundu diskusijām lēma valdība. Nākamnedēļ valdība varētu atgriezties pie jautājuma par atļauto skaistumkopšanas pakalpojumu klāsta paplašināšanu.

• Ja valdība neatbalstīs kosmētiķu un skaistumkopšanas pakalpojumu sniedzēju kosmetoloģijā darba atsākšanu, skaistumkopšanas pakalpojumu asociācijas prasīs veselības ministra **Daniela Pavļuta (AP) demisiju**, sacīja Latvijas Kosmētiķu un kosmetologu asociācija (LKKK) prezidente Renāte Reinsone.

• Latvijas iedzīvotājiem, kuri vēlas piedalīties **Eiropas Kosmosa aģentūras (EKA) astronautu atlasē**, jābūt vismaz maģistra gradam dabaszinātnēs, ne mazāk kā trīs gadu pieredzei savā nozarē, perfektmāt angļu valodas zināšanām, kā arī izcilai veselībai, informēja Kosmosa industrijas asociācijas prezidents Pauls Irbins. Atlasē īpaši aicinātas pieteikties sievietes un pirmo reizi pasaules vēsturē – arī cilvēki ar invaliditāti. Visiem pretendentiem nepieciešams apliecināt izcilu veselības stāvokli ar pilotu 2. klases medicīnas pārbaudi. Svarīgs aspekts ir arī teicamas angļu valodas zināšanas un vēlamas arī krievu valodas prasmes, jo EKA astronautu sagatavošanā šobrīd cieši sadarbojas ar Krievijas kosmosa aģentūru. "Būtiski arī saprast savu motivāciju – kā mana dalība var palīdzēt Eiropai būt aktīvai konkurētspējīgai kosmosa nozarē," uzsvēra Pauls Irbins, piebilstot, ka motivācija, kādēļ cilvēks vēlas kļūt par astronautu un darboties kosmosa jomā, ir viens no kritērijiem, kas izrādījies izšķirošs iepriekšējā, pirms 11 gadiem notikušajā atlasē, kurā pieteicās 8413 kosmosa ceļotgribētāju.

• Nacionālie bruņotie spēki sākuši Valsts aizsardzības loģistikas un iepirkumu centra iegādāto dezinfekcijas **līdzekļu piegādi Ukrainai**, informē Aizsardzības ministrijas Preses nodaļa. Dezinfekcijas līdzekļus Latvija saskaņā ar Ministru kabineta lēmumu piešķirusi NATO Pandēmijas atbalsta Trasta fondam *Covid-19* izplatības ierobežošanai.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

JURIS
LORENCIS

It kā ikdienišķa ziņa – 11. februārī no Albionas sieviešu cieta Njujorkas štata izlaista kāda Anna Delvija (Anna Delvey). Patlaban pasaule pārņemta ar Covid-19 pandēmiju un ekonomisko krīzi, tāpēc šī vēsts neguva īpašu ievēribu. Bet pirms gadiem diviem, kad 2019. gada maijā Njujorkas tiesa skatīja pazīstamās “sabiedrības dāmas”, “salonu laivas” un “viltus mantnieces” (*fake heiress*) Annas Delvijas lietu, noteiktās aprindās tā izraisīja pamatīgas tenkas un vilņošanās. Delvija tika apsūdzēta krāpšanā un pakalpojumu zādībā. Spriedums – vairāki gadi cietumā un naudas sods 24 000 ASV dolaru apmērā. Tāpat tiesa uzlika par pienākumu Delvijai atmaksāt no paziņām izmānītos 200 000 dolarus. Lieta sevišķi interesanta ar to, ka daudzi upuri naudu krāpnieci atdeva labprātīgi, faktiski uzdevināja. Vai arī aizdeva uz “godavārda”, neprasot parādzīmes. 200 000 dolaru ir tikai aisberga redzamā daļa, zaudējumi, par kuriem cietušie griezušies policijā un kuŗos izdevies pierādīt. Kā tas iespējams? Izrādās – ir.

Patiesais Annas Delvijas vārds ir Anna Sorokina. Dzimusi 1991. gadā Krievijā. Kad meitenei aprit 16 gadu, ģimene pārceļas uz Vāciju. Nedaudz pamācījusies Londonas Dizaina skolā,

Anna ierodas Parīzē un atrod darbu modes žurnālā “Purple”. Meitene centīgi apmeklē modes skates un modernās mākslas izstādes, kur “tusiņos” cenšas fotografēt “selfijus” jeb “pašiņus” ar “bagātajiem, skaistajiem un slavenajiem”. Uzņemtos attēlus viņa centīgi izliek sociālajā tīklā “Instagram”, un drīz vien tiek pamanīta. Annu sāk aicināt uz vēl lepnākām pieņemšanām, jaunie paziņas izmaksā restorānus, lidmašīnas biļetes, viesnīcas un ceļojumus. Viss tiek rūpīgi dokumentēts “Instagram” – “es Venēcijā”, “es privātā lidmašīnā”, “es uz jachtas Vidusjūrā”. Cilvēkiem Anna (kas no Sorokinai gluži nemanot jau pārtapusi par Anna Delvey) stāsta, ka esot krievu oligarcha un miljardiera meita, kuŗai patlaban radušās īslaicīgas grūtības pārskaitīt savus “kabas naudas” miljonus no Krievijas uz Rietumiem. Jūs jau zināt, kā bankas tagad pēta, no kurienes nauda... Cita leģenda – Vācijā saņemts mantojums, vēl tikai jānokārto daži papīri... Un viņai tic. Nu, kā var neticēt! Tik liels ir attēlu spēks. Pēc Parīzes Anna iepeld dziļākos ūdeņos. Viņa ierodas Njujorkā, kur veikalai krāpnieci izdodas saņemt no kādas bankas 100 000 dolaru lielu kredītu it kā “mākslas galerijas atvēršanai”. Divainākais ir tas, ka

ar savu izturēšanos, apģērbu un valodu viņa dažās minūtēs spējusi apvārdot bankas darbinieku. Iegūtā nauda gan esot ātri iztērējusies. Annas Sorokinai pēdējās dienas brīvībā jau atgādināja amoka skrējieni – sievietē pārceļas no vienas greznas viesnīcas uz otru, no kuŗām aizbēg, nesamaksājusi rēķinus. Viņu aizturēja pēc maltītes dārgā restorānā brīdī, kad Anna mēģināja izlavīties ārā pa durvīm.

Kamēr veiklā machinatore sēdēja cietumā un gaidīja tiesu, psihologi, mediju eksperti un kriminālisti pētīja “Annas Delvijas gadījumu”. Kāpēc viņai tik viegli noticēja, kāpēc uzķērās uz lētajām makšķerēm? Atbilde ir paradoksāla – tāpēc, ka ārēji šīs makšķeres nepavisam nebija lētas. Tas, ko cilvēki redzēja sociālajos tīklos, bija zīmolu apģērbi, dārgu viesnīcu istabas, Venēcijas kanāli, privātas lidmašīnas un jachtas.

Mēs dzīvojam laikmetā, kad ticam nevis cilvēkam, bet gan virtuālajā skatlogā izliktam un bieži vien mānīgam tēlam. Visbanālākais piemērs ir iepazīšanās portāli, kuŗos reklamētā “prece” ne vienmēr atbilst īstenībai – un tas vēl būtu maigi teikts. Nekas jauns jau tas nav. Visai ikdienišķs noziegums padomju laikos – braši, aizliēnētā

virsnieka formā tērpušies vīriši Krimas kūrortos savaldzina vientuļas atpūtnieces “labākajos gados” un izkrāpj no viņām naudu. Atšķirība tikai tā, ka tehnoloģijas un mērogi kļuvuši pavisam citi.

Labā ziņa ir tā, ka krāpniece un “viltus miljonāre” Anna Delvija vismaz nerādīja draudus ASV drošībai. Pavisam cita lieta – Marija Butina. Lūk, viņas stāsts. 1988. gadā Sibīrijas pilsētā Barnaulā dzimusi daiļava un šaušanas sporta entuziaste ap 2012. gadu sāk bieži ceļot uz ASV, kur uzņem kontaktus ar Strēlnieku asociāciju (*National Rifle Association*). Kopš 2016. gada viņa jau pastāvīgi uzturas ASV, kur meklē un atrod jaunus paziņas (draugus, mīļākos – kas to lai zin) labējās politiskajās aprindās. Butina nefotografē slepenus dokumentus, nemēģina iestāties darbā valsts iestādēs vai pētniecības laboratorijās. Viņas ieroči – pievilcība un šarms. Butinu arestē 2018. gada vasarā ASV galvaspilsētā Vašingtonā. Izvirzītā apsūdzība – darbojusies kā ārvalstu aģente. Tiesā Butina atzīst, ka “piedalījusies savzvēstībā pret ASV” un “rikojusies pēc Krievijas varas iestāžu norādījumiem”. 2019. gada aprīlī viņai piespriež pusotru gadu ilgu cietumsodu, tomēr jau pēc sešiem mēnešiem atbrīvo

un deportē uz Krieviju. Tur Butinu sagaida kā varoni, ieceļ Sabiedriskajā palātā (konsultatīvs iestādījums ar padomdevēja tiesībām), nozīmē par ekspertu Krievijas Cilvēktiesību biroja un uztic vadīt programmu Krievijas propagandas TV kanālā “Russia Today”. 2020. gadā Butina izdod “Cietuma dienasgrāmatu”, savas atmiņas par uzturēšanos ASV. Marijas Butinas vārds pazibēja medijos pavisam nesen, februāra sākumā, kad viņa sarīkoja piketu pie Latvijas vēstniecības Maskavā. Bijusi aģente protestēja pret “krievvalodīgo žurnālistu vajāšanu Latvijā”. Jauni plāni ir arī Annai Delvijai. Kompānija “Netflix” viņai jau samaksājusi 320 000 ASV dolarus par tiesībām izmantot Annas neparasto dzīvēstāstu seriāla uzņemšanai. Lielākā daļa no šīs summas gan pienāksoties apkrāptajiem upuriem. Tikmēr Maskavā esot nopērkams neparasts pakalpojums – iespēja uztaisīt “selfiju” privātas lidmašīnas salonā. Tas nekas, ka lidaparāts sen norakstīts un atrodas lūžņu placī pilsetas nomalē. “Instagram” jau tādas lietas neredz! Jaunas Annas Sorokinai un Marijas Butinas steidz iekarot pasauli. Ak, kā te noder latviešu paruna – neskati vīru (šajā gadījumā – dāmu) no cepures!

KĀRLIS
STREIPS

16. februārī – Lietuva, 24. februārī – Igaunija, bet rudenī, 18. novembrī Latvija atzīmē neatkarības dienu. Šogad aprit 103 gadi kopš vēsturiskā 1918. Kāpēc mūsu kaimiņvalstis ātrāk par mums ieguva savu valstiskumu?

Iemesls tam bija Pirmais pasaules karš, respektīvi, tas, kur attiecīgajos brīžos atradās frontes līnijas. Latvija šai ziņā bija visnepateicīgākajā situācijā, jo frontes līnija starp bolševikiem un vāciešiem mūsu valsti būtībā pārgriezta uz pusēm. Lietuvā, savukārt, jau labu laiku bija saimniekojuši vācieši, kamēr Igaunijas teritorijā līdz pat 1918. gada sākumam karadarbība īstenībā nemaz nenotika.

1915. gada augustā latviešu un lietuviešu delegācijas tikās Šveices galvaspilsētā Bernē un izstrādāja grandiozu plānu par kopvalsti, kuŗa nosegtu teju vai 250 tūkstošus kvadrātkilometru teritorijas (apmēram divtik plašāka teritorija nekā tā, ko nosedz mūsdienu Latvija un Lietuva, tā apliecinot faktu, ka leiši nebija aizmirsuši savu kādreiz imperiālo statusu tandēmā ar poļiem). Kaŗam turpinoties, domu par kopvalsti abas puses aizmirsa. Kas attiecas uz Lietuvu, tā kā Krievijā bija notikusi bolševiku revolūcija, vācieši nolēma, ka brāļošanās ar lietuviešiem

būtu labs elements, lai kaitētu Krievijas tālākajām interesēm. No tā, protams, neizrietēja, ka Vācijas imperijai būtu kaut mazākie plāni Lietuvai dot suverēnas un atsevišķas tiesības, taču 1917. gada septembrī lietuvieši saņēma atļauju sarīkot konferenci Viļņā, kuŗas laikā tika izveidota Lietuvas Padome. Šī padome 1917. gada decembrī pieņēma deklarāciju par Lietuvas valsts izveidošanu ciešā saistē ar Vācijas imperiju. Nākamā gada janvārī sekoja vēl viena deklarācija par demokrātiskas Lietuvas izveidošanu, bet šoreiz, vispār nepieminot Vāciju. Loģiski! Vācijas imperija tobrīd turējās uz visai ļodzīgiem pamatiem. Un tad 1918. gada 16. februārī sekoja neatkarības deklarācija, ko parakstīja 20 cilvēki, tostarp Lietuvas padomes priekšsēdētājs Jons Basanavičs. Deklarācija parakstīta divos eksemplāros, vienu no tiem J. Basanavičs glābja savā seifā. Otru lietoja ikdienas vajadzībām. Lai kā pēc Otrā pasaules kaŗa deklarācija pazuda bez vēsts. Tikai 2017. gadā profesors no Kauņas universitātes to uzgāja kādā bibliotēkā Berlīnē.

Divas nedēļas pēc deklarācijas parakstīšanas parakstīts Brestļitovskas Miera līgums, ar ko jaunveidotā padomju Krievija

atteicās no tālākas līdzdalības kaŗā. Krievija atteicās no tiesībām uz Somiju, Latviju, Igauniju un labu daļu mūsdienu Baltkrievijas un Ukrainas, taču attiecībā uz Lietuvu līgumā bija noteikts, ka tās teritoriju pārdalīs Vācija un Austroungārija. Šī mērķa labad Lietuvā īslaicīgi atjaunota karaļvalsts, savukārt Latvijā un Igaunijā izveidota jauna Baltijas hercogiste. Tas gan turpinājās tikai līdz Vācijas imperijas sabrukumam 1919. gada augustā.

Igaunijā Krievijas februāra revolūcijas laikā 1917. gadā izveidota Provinču asambleja – nosavīti autonomas Igaunijas provinces likumdevējs. Pēc oktobra revolūcijas padome sevi pasludināja par valsts suverēnās varas turētāju. Īsi pirms sākās vācu okupācija, šī padome izveidoja Igaunijas glābšanas komiteju, un tā bija instance, kas 1918. gada 24. februārī pasludināja valsts neatkarību. Tika izveidota pagaidu valdība ar Konstantīnu Petsu priekšgalā. Taču Igaunijā, tāpat kā Latvijā, vispirms bija jāizcīna brīvības cīņas. Padomju spēki uzmacās no austrumiem, vācieši – no rietumiem. Igaunijam palīdzēja Somija, un pakāpeniski Igaunijas bruņotie spēki sāka gūt pārsvaru. Daļa cīņu risinājās Latvijas teritorijā. Vēl

brīvības cīņu laikā Igaunija ievēlēja Pilsoņu asambleju, kuŗas mērķis, tāpat kā mūsu Satversmes sapulcei, bija izstrādāt valsts pamatlikumu. Pagaidu variants bija gatavs jau 1919. gada jūnijā. Pēc Vācijas kapitulācijas vācieši Igaunijas pagaidu valdībai varu atdeva 1919. gada 19. novembrī – dienu pēc Latvijas neatkarības deklarācijas pasludināšanas. Miera līgumu ar Padomju savienību igauņi parakstīja 1920. gada 2. februārī.

Latvijā, kā zināms, situācija bija visnotaļ chaotiska, vēl kādu laiku pēc valsts neatkarības proklamēšanas savstarpēji konkurēja Kārļa Ulmaņa pagaidu valdība, Pēteru Stučkas “padomju” valdība un Andrieva Niedras vācu aristokrātu atbalstītā valdība. 1917. gada martā izveidota Vidzemes Pagaidu zemes padome kā nosacīta pašpārvaldes institūcija. Redzama figūra padomes darbā bija nākamais Latvijas leģendārais ārlietu ministrs Zigfrīds Anna Meierovics. Tā paša gada decembrī bolševiki izveidoja tā dēvēto Iskolata Latviju, bet tas bija pavisam īslaicīgs veidojums. Galvenā Latvijas bolševiku grupa, kuŗu vadīja P. Stučka, bija ar citiem, plašākiem plāniem. Latvija galu galā savu Miera līgumu ar padomju Krieviju parakstīja tikai 1920. gada augustā.

Lietuvas starpkaŗu stāvokli ietekmēja Versaļas līgums, kuŗā vesela sadaļa bija veltīta Polijai. Laikā pirms Pirmā pasaules kaŗa Polijas teritoriju kontrolēja Krievijas imperija, Prūsijas karaļvalsts un Habsburgu karaļvalsts. Polijas valsts radīta Versaļas sarunu laikā, un 1920. gadā šī valsts okupēja daļu mūsdienu Lietuvas teritorijas. Tas ir iemesls, kāpēc starpkaŗu laikā tur, kur patlaban mūsu valstij ir robeža ar Baltkrieviju, robeža bija ar Poliju. Viļņa bija okupēta, kaimiņvalsts galvaspilsēta bija Kauņa. Visā starpkaŗu laikā starp Poliju un Lietuvu pastāvēja ļoti naidīgas attiecības, un tas bija viens no galvenajiem iemesliem, kāpēc trīs Baltijas valstis nespēja izveidot jēlkādu savstarpējo alianci drošības u.c. jautājumu risināšanai. Kad pienāca 1940. gads, liktenis visām trim Baltijas valstīm bija viens un tas pats: uzspiesti PSRS kaŗa bazu līgumi, provokācijas uz robežas un tad tanki pāri robežai, un gatavs! Lietuva atguva Viļņu un apkārtējo teritoriju, bet maksa bija valstiskā neatkarība.

Bet man jau sen ir licies, ka svētku dienai visās trīs Baltijas valstīs būtu jābūt 21. augustam, kad pēc Maskavas puča izgāšanās mūsu valstis vienā rāvienā atguva savu neatkarību.

Kaimiņi svin neatkarības dienu

LIGITA KOVTUNA

Nākamēnes, 11. martā, svinības par godu Marka Rotko kapelas (*Rothko Chapel*) Hjūstonā, Teksasā, 50. gadadienai skanēs latviešu mūzika – Māra Briežkalna kvinteta (*Maris Briežkalns Quintet*) veidotā un Rīgā ieskaņotā programma *Rothko in Jazz*. Šoreiz – vienu stundu garš koncerts video formātā, ar Meistara gleznām un desmit latviešu komponistu skaņdarbiem, kas tapuši, iedvesmojoties no tām. 12. februārī nu jau leģendārajā Latvijas Radio 1. studijā tapa ieraksts, ko martā tīmekļa vidē skatīs pasaulē. Kāpēc leģendārā? Kaut vai tāpēc vien, ka šajā studijā Rīgā, Doma laukumā, tapa arī Lolitas Ritmanes mūzikas ieraksts filmai “Dvēseļu putenis”, kas jau pāršalcis pasauli, iekļūstot prestižā Oskara balvas finālistu sarakstā. Te tapa vēl viens mūzikas ieraksts ar plašu starptautisku skanējumu – tieši pirms gada Radio 1. studijā ierakstīja ASV diriģentes un producentes Eimijas Andersones (*Amy Andersson*) un Lolitas Ritmanes koncertuzveduma “*Women Warriors: The Voices of Change*” (“Varones: Pārmaiņu balsis”) mūziku.

Māris Briežkalns ir šīs studijas vadītājs, un ne tikai – pateicoties Mārim un viņa džeza festivāliem “Rīgas ritmi” (kopš

Latvieši spēlē Rothko in Jazz

raksturojošs darbs – stāsts par to, ka glezna ir “dvēseles stāvokļa portretējums”, kā teicis pats autors. Ja esi “viļņa mugurā”, krāsas ir spilgtas un spēcīgas, ja depresijā – melns un pelēks. Georģa Pelēča darbu uzskatu par projekta centrālo tēmu/moto”.

Grūti iedomāties Pēteri Vasku džeza ritmos...

M. B. Vasks, protams, palicis uzticīgs pats sev – mūzikas tematikā lenā plūdumā, apercīgi, dziļdomīgi. Ar roku uzrakstīja notis un klāt pielikt savu izjūtu stāstu – par jaunu zēnu, kas iet pār Latgales laukiem un ieklausās dabas skaņās. (“Rudenīgi” – *(Autumnal)*). Jāteic, mums, mūziķiem, nemaz nenācās viegli sasaitēt dažādo pazīstamo kom-

dāmai Sandijai Baijetai (*Bayot*), kuŗa ir Hjūstonas municipalitātes ārlietu departamenta direktore. Tieši viņai pieder ierosme par mūsu piedalīšanos svinībās. Sandija mūsu koncertu noskatījās Ņujorkā, Barišņikova centrā.

Pats arī mūziķējat – pie bumbām. Jūsu kvinteta citi mūziķi?

M. B. Pianists Viktors Ritovs, Kristaps Lubovs – saksofons, Raimonds Macats – harmonikas un čells, Andris Grunte – kontrabass. Vēlos piebilst, ka ir ļoti labi, ka ieraksts notika Rīgā, Radio 1. studijā, kur ir ideāla akustika un kvalitatīvi instrumenti (*Steinway* flīģeli ieskaitot!). Ārpus savām mājām mums būtu sarežģīti atrast līdzvērtīgus instrumentus un ieraksta apstākļus, arī video iespējas.

Māris Briežkalns: “*Rotko mākslu – tāpat kā labu mūziku – nevar baudīt garāmejojot, pie tās ir ilgāk jāpakavējas, tai jāļaujas, kā ticībai.*”

2001. gada), Rīga ir iekļuvusi un stabili turas pasaules džeza apītē. Viņš ir arī *Rothko in Jazz* idejas “tēvs” un īstenotājs, lai gan džentlmeniski “pirmo roku” dod dāmai no Latvijas kultūras ministrijas – Selgai Laizānei, kuŗa esot bijusi rosinātāja. Proti, 2015. gadā, kad Latvija bija Eiropas Savienības rezidējošā valsts un kad paverās plašas iespējas mūsu kultūru, īpaši mūziku, parādīt pasaulei, viņa uzrunājusi Māri ar priekšlikumu dot idejas kādam spilgtam starptautiskam mākslas projektam, vēlams, pie-saistot, piemēram, M. Rotko Mākslas centru Daugavpilī... Māris atminējies, ka viņš ar sava kvinteta mūziķiem jau kādreiz spēlējis mākslas izstādēs, piemēram, Maijas Tabakas. Un pār-

liecinājies, cik organiski džeza mijiedarbojas ar glezniecību. Tāpēc “Rotko ideja” attīstījies ļoti ātri.

M. Briežkalns. Sazinājos ar Marka Rotko dēlu Kristoferu, kuŗš atsūtīja 30 – 35 gleznu reprodukcijas, ko mums bija tiesības izmantot savā projektā, izraudzījāties desmit no gleznām, kas tapušas laika posmā no 1945. līdz 1969., Marka Rotko dzīves pēdējam gadam. Sanāca tāda retrospekcija, kuŗā interesanti vērot, kādas krāsas mākslinieks lietojis, gleznās ieliekot savas dzīves attiecīgo posmu izjūtas. Tad uzrunāju desmit latviešu komponistus, piedāvājot katram izraudzīties vienu darbu mūzikālajai inspirācijai. Pirmo uzrunāju Lolitu Rit-

mani, un viņa izvēlējās, nu, ļoti avangardisku gleznu, rezultātā tapa “Pret straumi” (*Against The Current*), kas arī ir mūsu programmas pirmais skaņdarbs. Ēriks Ešenvalds uzrakstīja “Mīlestības tēmu” (*Love's theme*), Arturs Maskats – “Dzeltensarkans” (*Yellow-and-Red*), un tapa “dže-zīga”, dzīvespriecīga tēma, Richards Dubra uzrakstīja “Atmiņu ainavu” (*Memories Landscape*), Jēkabs Jančevskis – “Sarkanbalts” (*Red-and-White*), Vilnis Šmidbergs uzrakstīja “Vālsī”, Jēkabs Nimanis “Divi trijos” (*Two in Three*), bet Georģs Pelēcis izvēlējās Rotko dzīves pēdējā – 1969. gadā tapušo gleznu un nosauca to “Melns un pelēks” (*Black and Grey*), piebilstot, kā tās ir viņa krāsas. Īstenībā tapa ļoti

ponistu skaņdarbus vienā ciklā, aranžēt, izvērst tēmu. Vaskam “likām klāt” vismazāk, centā-mies, lai klausītājs tiktu vests pa pamattēmas noskaņu...

Un ciklu noslēdz Raimonda Paula “Dvinskā svings” (*Swing of Dvinsk*), ar ko, droši vien, gāja visvieglāk, ņemot vērā, ka mūsu Maestro ir arī izcils džeza meistars.

M. B. Jā, Paulam tika pēdējā izvēle no desmit, un viņš, protams, ar sev raksturīgo humoru teica, ka nekas nenākot prātā, bet galvā griežoties tie 80 miljoni dolaru, par ko tieši ap to laiku tika pārdots katrs no diviem Rotko darbiem... Pauls “inspirējās” no 1968. gadā tapušas glez-nas, un cikls izskan ar cerīgu, gaišu prieku – Maestro stilā.

Rothko in Jazz jau skanējis pasaulē arī “dzīvajā” – Ņujorkā, Barišņikova centrā, 2018. gadā.

M. B. Un vēl citās ļoti prestižās zālēs – Vašingtonas Kenedija centrā, Briseles *Bozar*, Londonas džeza festivālā, Polijā, Vācijā, protams, arī Latvijā. Ceram, ka klātienē mūzicēsīm arī Hjūstonā un citviet ASV šā gada novembrī – tas ir mūsu plānos. Un te vietā pateikties mūsu projekta atbalstītājiem – fondam „Mūsdienu mūzikas centrs”, kas sadarbojas ar *Rothko Chapel* Hjūstonā, Latvijas Goda konsulam Teksasas pavalstī Pēterim Ragašam un latviešu izcelsmes

Un tomēr – lai komponētu, iedvesmojoties no cita mākslinieka (Rotko nebūt nav tas visvieglāk iedvesmojošais!), lai aranžētu un radītu jaunu darbu, jābūt kādai privātai izjūtai, kas uzrunā...

M. B. Mākslinieki ir tik sensitīvi... un aiz katras krāsas vai skaņas atrod vēl citus, dziļākus slāņus. Redzi, pirms 450 gadiem ir izgudrotas 12 notis, ar kuŗām joprojām tiek radīta daudzveidīga un vienreizīga mūzika, jo jāprot radīt ar tām skaņām un niansēm, kas ir aiz šīm 12 notīm! Gluži tāpat ir ar Rotko krāsām. Rotko darbi nav baudāmi tīmeklī, tie uzrunā arī ar savu apjomu, ne tikai ar krāsu. Arī mūzikā katrai tonalitātei ir sava krāsa, un kas var būt vēl labāk, ja abas mākslas ar savām krāsām saskaņojas un pārklājas! Ideāla iespēja jaunu darbu iedvesmai! Rotko mākslu – tāpat kā labu mūziku – nevar baudīt garāmejojot, pie tās ir ilgāk jāpakavējas, tai jāļaujas, kā ticībai.

“Man Marks Rotko ir patiešām iedvesmojošs mākslinieks, abstraktās glezniecības ģēnijs ar suģestējošu krāsu un emociju blīvumu, kuŗa māksla ir ļoti daudznozīmīga, daudz dziļāka, nekā pirmajā acumirkli varētu likties,” saka komponists Arturs Maskats.

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem

TRIMDAS ARCHĪVU MĀJUPCEĻŠ

“Domāju un jūtu latviski, un īsti pilnīgi tomēr varu izteikties – tikai latviski” Indra Gubiņa

Rakstnieces Indras Gubiņas rokrakstu fonds

Latvijas Universitātes Akadēmiskās bibliotēkas Misiņa bibliotēkā

GUNTA JAUNMUKTĀNE*

“... tie mirkli, kad varam justies daļa no kā lielāka, liekas bezgala dārgi. Šāda sajūta parasti rodas kopīgos svētkos, kad mūs sasiens kopīgi prieki vai sāpes, kad mēs kopīgi varam ar dziesmām vai dzejām dzīvot, dzīvot savā latviskajā skanēšanā. Ja tad sajūtu, ka tiešām no mana darba citam kas ticis, tad tāds mirklis ir tiešā atmaksa par darīto, jo dzīvot man nozīmē – ņemt un dot”, tā rakstniece Indra Gubiņa rakstīja 1976. gadā.

Latvijas Universitātes Akadēmiskās bibliotēkas Misiņa bibliotēkas Rokrakstu krājumā jau no 1994. gada glabājas rakstnieces Indras Gubiņas (dz. Bencone; 1927.8.VIII – 2017.12.XII), pašas dāvināts rokrakstu fonds, kas vēlāk papildināts 2000. un 2009. gadā un pēc viņas nāves, tuvinieku dāvināts, 2019. gadā.

Indra Gubiņa dzimusi Līvberzes pagastā, augusi un skolojusies Jelgavā, kur sāka izglītība Jelgavas skolotāju institūtā. 1944. gadā kopā ar ģimeni emigrējusi uz Vāciju, kur pēc dažiem gadiem beigusi Lībekas latviešu ģimnaziju. Vēlāk viņa atmiņās pieminēja, ka “Vācija bija bēgļu pārpildīta, uzturs nepietiekams” un viņām ar māsu Bīrutu “pēc trīs gadu badošanās vajadzēja kaut kur – paēst”. Tāpēc kā Eiropas brīvprātīgās strādnieces abas devās uz Angliju, kur strādāja tekstilfabrikā un birojā. “1950. gada rudeni apprecējos ar valmierieti Gunāru Gūbinu. Tā kā tas neizklausījās latviski, garumzīmi nometu, un tā iznāca Gūbina vietā Gubiņa.” Šajā laikā viņa arī sāka rakstīt un savus tēlojumus un aperceres sūtīt “Londonas Avīzei”.

1952. gadā jaunā Gubiņa ģimene pārcēlās uz Kanadu, Toronto. Strādādama birojā, vakaros Indra Gubiņa apmeklēja rakstniecības kursus pie Toronto Universitātes un turpināja rakstīt dzejoļus, stāstus un pat romānu, ko publicēja periodikā. Ceļojumā pa Eiropu gūto iespaidu ierosināta, jaunā rakstniece sāka studēt mākslas vēsturi un pabeidza Toronto Universitātē Mākslas zinātņu fakultāti, iegūstot bakalaura gradu mākslas zinātnē (1963) un, turpinot studijas, arī bibliotēku zinātnēs (1968). Turpmākie darba gadi aizritēja Toronto Mākslas galerijā, Toronto Universitātes Mākslas departamentā un Toronto Universitātes bibliotēkā, vēlāk avīzes “Latvija Amerikā” izdevniecībā. Rakstniece aktīvi piedalījās dažādos ar trimdas dzīvi saistītos pasākumos, rakstnieku cēlienos un atsevišķos, viņas daiļradei veltītos sarīkojumos dažādās zemēs un pilsētās – Kanadā, ASV, Anglijā, Dānijā, Vācijā, Zviedrijā, Austrālijā, Venecuēlā u.c. Kopš 1960. gada Indra Gubiņa sastāv korporācijā “Gundega”.

Draudzība ar rakstnieku GUNARU JANOVSKI (8.02.1916 – 27.04.2000.)

Dzīvodama Kanadā, Indra Gubiņa vienu gadu uzņēmās *Daugavas Vanagu Mēnešraksta* literārās daļas vadību. Meklējot rakstus *Mēnešrakstam*, aizsākās sarakste ar rakstnieku Gunaru Janovski. Pirmajai 1964. gada 28. oktobrī sūtītajai vēstulei drīz sekoja Janovska atbilde, un pamazām aizsākās sarakste, kas ilga 35 gadus, līdz pat 2000. gada janvārim.

Misiņa bibliotēkas Rokrakstu fondā glabājas 331 Indras Gubiņas vēstule Gunaram Janovskim no 1964. gada 28. oktobra līdz 2000. gada janvārim un 319 atbildes vēstuļu. Plašā, interesantā

un ļoti vērtīgā sarakste atklāj gan Anglijas un Kanadas kultūrvēsturiskos notikumus, gan abu rakstnieku personīgos pārdzīvojumus, atziņas, šaubas un stāstījumus par dažādiem ar literatūru un rakstniekiem saistītiem notikumiem u.c.

Vēstuļu draugi cenšas viens otru gan uzmundrināt, gan reizēm arī pazobot, piemēram, Gunars Janovskis 1965. gadā: “Jūsu vēstules lasot, reizēm tā vien liekas, ka Jūs – liels, pieaudzis un slavens sievišķis – kaut kur dziļi (es nezinu, kā to lai sauc: sirdi vai dvēselē skan banāli) [...] tātd: kaut kur dziļi esat vēl tirais bērns, kas sapņainām acīm raugās pasaulē, gaida brīnumu un brīnās, kāpēc tas nenāk. Pie tam Jūs lāga

nemaz nezināt, kāds šis brīnums lai izskatītos un ko Jūs īsti iesāktu, ja tas piepeši nāktu. Bet tā jau ir mūsu – sapņotāju priekšrocība (varbūt arī nelaime), ka mēs it kā dzīvojam divas dzīves, esam gluži laimīgi vienā un gaužām izmisuši otrā. [...]”

Vai es sapostīju Jūsu illūzijas? Reizēm der mazliet paņirgt un pasmaidīt. Tas palīdz atrast lietu pareizos samērus.”

Indras Gubiņas vēstules ir emocionālas, brīžiem depresīvas, brīžiem uzmundrinošas. Daži atzinumi no rakstnieces vēstulēm:

“Un ir tādas sāpes, ko es nevaru izraudāt uz vīra pleca. Tā es te smoku pati sevi, un jau gadiem ir bijis tā, ka Tu esi vienīgais, kam tā visu uzticu, kam uzkrauju reizēm savu smagumu, vai mēģinu iedot prieku.”

“...man allaž licies, ka Tava draudzība manā mūžā ir viena no skaistākajām dāvanām.”

“Redzi – un es pavisam skaidri tagad zinu, ka es neesmu rakstniece, es tikai par tādu esmu izlikusies. Kaut kāda dzirkstelīte jau manī ir bijusi, bet pārsvārā gan – organizētība un darba griba. Ar gribu var daudz, to Tu zini! Tagad es varu par sevi pasmieties, un man nesāp, ja to dara arī citi.”

“Cik zinu, Tev kādi darbi tiekot pašlaik Rīgā gatavoti. Kaut nu tā

dītajiem gadiem, par tiem rītiem, kad Tu atmstiegies, vēl esi un jūti dienu! Dziedi! Dziesmās ir tik daudz spēka un gaišuma, un Tēv ir tik laba balss. Ej pa ceļu, pa mežu, staigā pa istabu un dziedī! Domā – ka Tu dziedī man, un tīci – es dzirdēšu. Ir tādas balsis, ko dzird pāri tālumiem.”

“Mūsu vēstulēs jau nav nekā tāda, ko nevarētu citiem rādīt, un, ja Tu piekristu, ka vēstules aiziet uz Misiņa bibliotēku, varbūt tur tām būtu kāda nozīme. Kas zina, varbūt kaut kad nākotnē kāds rakstis disertāciju par Tevi vai mani, varbūt meklēs trimdinieku dzīvi. Tavās vēstulēs bija vērtīgi apraksti par Gunti Zariņu, Pēteri Aigaru – par tiem skandalīgiem apviņiem un *Londonas Avīzi*.”

Atkal Latvija

1975. gada pavasarī Indra Gubiņa pošas ceļā uz Latviju. Gunars Janovskis vēstulē silti iesaka neņemt līdzi savas grāmatas, jo uz robežas tas slikti var beigties, bet rakstniece jau ir izlēmusi – “Ne-raizējies par tām grāmatām, es to lietu darišu tāpat kā Zīverts, izlasīju viņa autobiografijā. Grāmatas kofeja virsū, lai tūliņ redz. Pase rokā – es esmu autors. Ja kāda vēstule no kāda “sakarnieka” – parādu. Man ir vēstule no Fundamentālās bibliotēkas, kurā viņi prasa manus darbus. Tā rakstīta kādā 1968. vai 69. gadā, bet viņi nav gadu uzrakstījuši. Vēstules blanka krieviski un latviski – skaidrs, ka oficiāla būšana. Dikti labs papīrītis. Ja tas neli-dzēs, tad vismaz pierādīs, ka nekādu šmuguli netaisu.”

Un tā pirmo reizi pēc 30 gadiem 1975. gada maija beigās, jūnija sākumā Indra Gubiņa kopā ar meitu Noru atkal ir Rīgā. Vēl no Maskavas. Mājupceļā viņa vēstulē Janovskim raksta, cik ļoti sāp šķīšanās no Latvijas, cik dziļi sāp viss redzētais, un apraksta, kā pēdējā brīdī abas ar meitu aiznesušas atvadu sveicienu – sarkanas rozes un vienu lielu, baltu nelķi un nolikušas uz Brīvības pieminekļa malas.

būtu! Tur, Gunār, ir lasītāji, tur mūsu darbi neizputēs visos vējos, bet paliks. Vienaļa, kurā bibliotēkā. Un, ja izdos tur, ja cilvēki Latvijā varēs pirkt, tad – kāds eksemplārs kaut kur paliks vēl krietni ilgi! [...] Kas būs pēc mūsu nāves – tas uz mums, kā cilvēkiem, vairs neattieksies. Dzīvos (ja dzīvos) darbi.”

“Tu vari tikt pāri savam īgnūmam, savam rūgtumam, Tev būtībā ir gaiša sirds, tikai ļauj tai atrasties. Domā gaiši! [...] Gunar, Tu esi vajadzīgs latviešiem.”

“Ņem katru dienu ar tās prieku un gaismu. Un tīci man, katrā dienā ir gan gaisma, gan prieks. Mēģini to saskatīt. To Tu vēl vari. [...] Esi pateicīgs par tiem aizva-

1990. gada 29. janvārī Indra Gubiņa raksta Latvijas Zinātņu akadēmijas Fundamentālās bibliotēkas direktoram Jurim Koktam atbildes vēstuli, kurā izsaka pateicību par sniegtajām ziņām par Misiņa bibliotēku un viņas grāmatām. Vēstulei rakstniece arī pievienojusi īsu savu biogrāfiju, dzejoli rokrakstā un divas savas fotogrāfijas. Pie tam, dzejolis “Vien pašiem glabāt” no krājuma “Vai ilgi vēl” veltīts Fundamentālai bibliotēkai:

“Nav jau svešniekiem daļas, vai būsīm nākotnē mēs. Vien pašiem, pašiem mums glabāt tos gaudus no pagātnes.”

(Turpinājums 8. lpp.)

“Domāju un jūtu latviski, un īsti pilnīgi tomēr varu izteikties – tikai latviski” Indra Gubiņa

(Turpināts no 7. lpp.)

1991. gada 2. augustā steigā Indra Gubiņa kladītē ieraksta: “Es atstāju savu māju – varbūt es braucu mājai pretim. Pēc 15 minūtēm man būs pakal – lidošu uz Rīgu. Ne esmu priecīga, ne bēdīga. Vienaldzīga. Mājas – ne īsti šīs – ne tās tur vairs. Savāda sajūta – tā kā darītu ko aplamu. Šajā mājā nodzīvoti 27 gadi. Tajā – Latvijā – nepilni 17. Un nu es aizbraucu.” Bet jau 23. septembra vēstulē Janovskim priecīgi ziņo: “Latvijā paguvu būt 2 pilnas nedēļas, ļoti pārādētas ar tikšanos, ar braukšanu pa dažādām vietām. Bet nu vismaz varu teikt, ka esmu redzējusi Latviju. Līdz šim jau tikai pazīnu Jelgavu un Rīgas jūrmalu, drusciņ – Rīgu. Cik skaists ir Piebalgas rajons! Un kas par latviskiem cilvēkiem ir Kurzemē. Tur jau tajā laikā visi ceļu uzraksti bija – tikai latviski, krieviskie bija pārkrāsoti! Redzēju daudz, satiku daudz, izbaudīju cilvēku sirsni, bet – divainā kārtā pārbraucu un skaidri jūtu, ka mana mīlestība uz manu zemi un tautu divainā veidā ir saplākusi. Vismaz pašlaik, šādos apstākļos es tur negribētu būt. Nav nekāda varonība nevajadzīgi apmainīt normālus dzīves apstākļus pret nenormāliem. Neviens no tā nekāda labuma nebūs. Un – man liekas, ka esam par ilgu dzīvojuši ārpusē, esam svešķāki tur, nekā te, kā cilvēki, kā indivīdi mēs tur nevienam neesam vajadzīgi. Vajadzīgi ir jaunie, kas var mācīt, strādāt, rādīt un radīt. Un visa tā grāmatu lieta – arī man tagad pilnīgi vienaldzīga. Kaut kā liekas – viss par vēlu! [...] Es pašlaik jūtos tāds nokaltis zieds.”

Un tomēr Indra Gubiņa Latvijā viesojās arī 1994. gada jūnijā, pabija arī Misiņa bibliotēkā un bija apmierināta, redzot krātuvē savas un citu trimdinieku grāmatas. Bet – vēstulē Janovskim: “Rīgā tas krievu daudzums, nepieklājība, nevīzība – nē, nē, kaut kas mani sašķīda pavisam. Par ilgu esam bijuši projām, mēs nepiederam ne tur, ne te!”

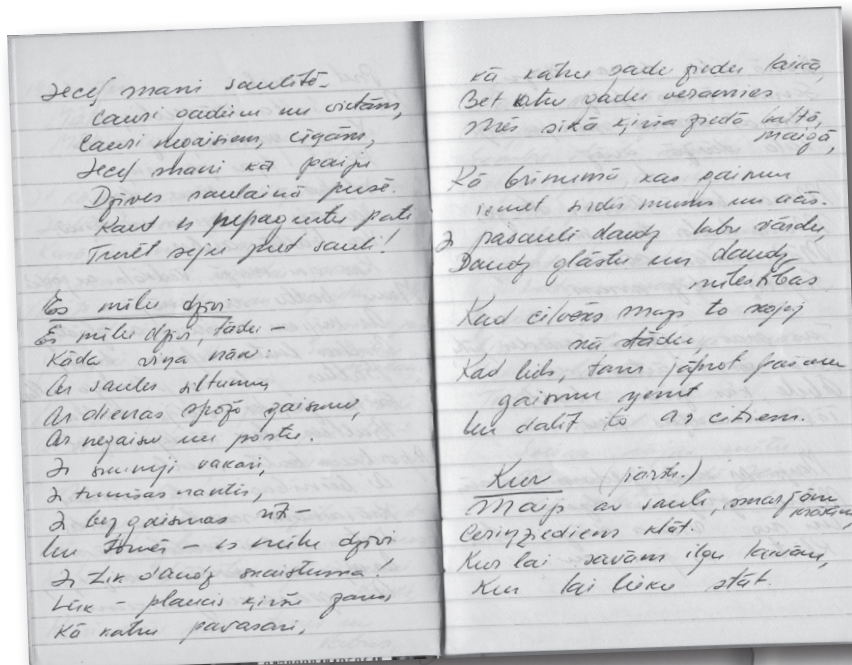
Pēdējā cimošanās notika 2000. gadā. Janvāra vēstulē Sarmītei un Gunaram Janovskiem viņa atklāj, ka vasarā cer aizbraukt uz Latviju, jo “.. gribas aizbraukt vēl – patiešām pēdējo reizi, kamēr vēl spēju. Manu grāmatu izdošana te vai tur man kļuvusi vienaldzīga. Zinu, ka visi mani darbi ir Akadēmiskajā bibliotēkā, arī šur tur citur, tāpat gluži pazuduši tie nebūs, arī ja Latvijā paliktu tikai daži eksemplāri.” Un tā 25. maijā rakstniece ielidoja Rīgā un pirmdien, 29. maijā, viesojās Misiņa bibliotēkā, lai atkal aplūkotu savu devumu bibliotēkai un nodotu glabāšanai saraksti ar Gunaru Janovski.

“Kā es sāku dzejot”

Ar šādām pārdomām rakstniece dalījās 1995. gadā “Straumēnos” un Rakstnieku cēlienā Anglijā: “Ar to dzejošanu bija tā: mums jau no pašas mazotnes mamma lasīja visādus pantīņus, un tad vidējā māsa – apmēram

Ciemojoties laikraksta Literātūra un Māksla redakcijā Rīgā, 1991. gada vasarā. No kreisās: Ligita Kovtuna, Indra Gubiņa, Māris Čaklais. Otrā rindā: Guntars Pupa, nezināms, Lija Bridaka un Gunārs Janaitis

divpadsmit gadu vecumā sāka rakstīt pati – tāds par tēvzemes mīlestību, par saules skaistumu! Ja viņa – tad es arī! Tikai manējie bija daudz pesimistiskāki, tādi, kas droši vien atkal dotu psihologiem darbu. Piemēram – paraugs, ko esmu rakstījusi vienpadsmit gadu vecumā: ko droši vien uzrakstīju, kad vecāka māsa mani ieduncāja vai bija kaut ko atņēmusi: “Aizdegta, kad zvaigznes mirdz, iesim projām, mana sirds,

Mums nav vietas šai zemē –

Nāc man līdzi pazemē.

Kad pār zemi viesuls joņos,

tad mūs kaps būs vienos kroņos.”

Misiņa bibliotēkas Rokrakstu krājumā Indras Gubiņas fondā glabājas vairāk nekā 400 dzejoļu – gan atsevišķas lapaņas, gan daudzas piezīmju grāmatiņas ar dažādos gados rakstītu dzeju. Dzejoļi ir gan autores rokrakstā, gan mašīnrakstā un pēc pašas rakstniece rakstītā – daudzi ir

nepublicēti grāmatās, daži pārstrādāti publicējumos periodikā.

Trimdā tapušas arī dziesmu kompozīcijas ar Gubiņas tekstiem: laika posmā no 1962. līdz 2003. gadam tapušas 26 dziesmas jautkam korim, vīru korim, sieviešu korim, solo, duetam u.c. Starp komponistiem minami Jānis Norvilis, Alberts Jērums, Jānis Kalniņš, Helmers Pavasars un citi.

Zintu Aistari, Valdi Bajāru, Gunāru Gubiņu, Jāni Liepiņu, Olgu Lisovsku, Laumu Reinfeldi, Zigmundu Skujiņu, Eglonu Spēku, Anslavu Eglīti un citiem.

Fotografijas, zīmējumi

Vairāk nekā 250 fotogrāfijās aplūkojama ne tikai Indra Gubiņa dažādās dzīves situācijās, bet arī rakstniece kopā ar daudziem

draugiem – rakstniekiem, māksliniekiem un mūziķiem. Līdz šim mazāk redzēti ir viņai veltītie šarži.

Interesantas ir Regīnas Černavskas un Gundegas Cennes zīmētās dažādās oriģināllustrāciju variācijas Indras Gubiņas piecām grāmatām: “Pār plašu jūru”, “Ar gliemežvāku”, “Ar ēzeli uz akropoli”, “Dziesma, tevī esmu”, “Kaza kāpa debesīs”.

Raksti un sīkmateriāli

Indras Gubiņas dzīves un daiļrades pētniekiem saistošas un intriģējošas ziņas var atklāties izpētot viņas piezīmes, līgumus, autoratlīdzības, rakstniecei veltītos apsveikumus un citus materiālus.

Zināmu priekšstatu par Gubiņas interešu loku liecina gan viņas raksti par dažādām tēmām, kas tapuši laika posmā no 1966. līdz 2015. gadam, gan literāras pārdomas un esejas, gan apceres par trimdas literāriem jubiliāriem, piemēram, astoņdesmitgadniekiem Ēriku Dzeni un Ingridu Viksnu un citiem.

Izpētei nozīmīgas ir arī dažādu autoru kritikas, recenzijas un raksti par rakstniecei daiļradi kopumā un par atsevišķiem viņas romāniem, stāstu krājumiem un dzeju grāmatām.

Kaut arī Indra Gubiņa reizēm vēstulēs uzsvēra, ka viņa nav rakstniece, bet ir tikai cilvēks, kam patīk rakstīt un lasīt savus darbus, tomēr sabiedrība un literārās organizācijas ir lēmušas citādi, un rakstniece saņēmusi par saviem literāriem darbiem dažādas apbalvojumus: 1973. gadā – PBLA Kanādas kopas balva prozā par stāstiem “Ar diviem punktiem teikums”

1979. gadā – J. Jaunsudrabiņa balva prozā par romānu “Iztiksīm bez mēness”

1987. gadā – PBLA Kultūras Fonda Kr. Barona prēmija par romānu “Uz akmeņa stāvēdams”

1993. gadā – K. Goppera Fonda balva par ceļojumu stāstiem “Ar ēzeli uz akropoli”

1994. gadā – PBLA Kultūras Fonda balva par romānu “Vai slidēja mākonis”

1999. gadā – PBLA Kultūras Fonda balva par dzejoļu krājumu “Dīvaina spēle”

2004. gadā – PBLA Kultūras Fonda atzinības raksts par romānu “Sārtā svītra debesīs”

2010. gadā – PBLA Kultūras Fonda Kr. Barona prēmija par stāstījumiem “Vēlreiz turp un atpakaļ”.

Ir nodzīvots bagāts, ražīgs mūžs, uzrakstītas divdesmit septiņas grāmatas (divi dzejoļu krājumi kopā ar Gunaru Janovski), vairākas grāmatas izdotas atkārtoti vai arī publicētas dažādās izdevniecībās. Daudz ceļots, daudz rakstīts. Un tagad – gan grāmatas, gan rokraksti ir atgriezies mājās – Latvijā, lai priecētu laiku laikos.

“Mums vajag vairāk mīlestības, Dievs. Tās nepietiek. Tās tiešām nepietiek.” Indra Gubiņa

*Gunta Jaunmuktāne ir LU Akadēmiskās bibliotēkas Misiņa bibliotēkas vadītāja

SALLIJA
BENFELDE

OTRAIS STĀSTS

Anastasija Zahareviča (28), žurnāliste, strādāja "Zaļajā Portālā", vēlāk rakstīja reportāžas baltkrievu neatkarīgajam portālam *tut.by*, arī Spānijas ziņu aģentūrai EFE.

Mani aizturēja divas reizes, abās reizēs darīju savu žurnālistes darbu. Pirmā reize bija 5. septembrī, Sieviešu marša laikā. Kad mani aizturēja, tika apgalvots, ka esmu nozagusi videoreģistrātoru konflikta laikā ar miliciju un privātā ģērbtiem vīriem protesta marša laikā. Tika aizturēta grupa žurnālistu, un es to no malas filmēju. Kad žurnālistus milicija sāka grūst mašīnā, cilvēki metās palīgā, lai to nepieļautu, sākās grūstīšanās. Pēc tam sapratu, ka mani droši vien izglāba tas, ka visu notiekošo nofilmēju – nofilmētajā bija skaidri redzams, ka kādam privātā ģērbtam milicim tiek norauts videoreģistrātors. Mani aizturēja vēl pēc minūtem piecpadsmit valūtas maiņas punktā un tika apgalvots, ka esmu nozagusi videoreģistrātoru, pārdevusi to citiem žurnālistiem par 50 eiro un tagad šo naudu mainu pret Baltkrievijas rubļiem. Ar vārdu sakot, tika sacerēts vesels stāsts, kāpēc tieku aizturēta. Tiesa gan, pēc tam oficiālajos dokumentos tas vairs netika pieminēts. Nakti pavadīju milicijas nodaļā, un visu to laiku mani kollēģas un radnieki mani meklēja. Marša laikā biju aizsūtījusi savas atrašanās vietas ģeolokācijas datus – Telegram interneta vietnes ziņojumos ir iespējams to izdarīt, un es draugiem katram gadījumam šos datus biju aizsūtījusi. Tādēļ bija redzams, ka mans telefons atrodas tajā milicijas nodaļā. Kad kollēģas atbrauca uz milicijas nodaļu, viņiem apgalvoja, ka manis tur nav. Kollēģas sāka mani meklēt, iesaistot arī Iekšlietu ministrijas preses sekretāru, sakot, ka pazudusi žurnāliste. Tā bija sestdiena.

Pirmo nakti nosēdēju metalla stieplu būrī, visu nakti ik pa laikam pie manis nāca miliči, sacīja, ka no rīta man būs svarīga saruna, lai es atceros, kur esmu likusi nozagto videoreģistrātoru un ka situācija man ir ļoti slikta. Skaidroju, ka tā nav, rādīju video ierakstu savā telefonā un jautāju, kā gan es reizē varēju atrasties gabaliņu tālāk un nofilmēt notiekošo un tajā pašā laikā atrasties pūlī un noraut to reģistrātoru, kas bija piesprausts privātajā ģērbtajam cilvēkam.

Milicijas nodaļa un izmeklēšanas komiteja atrodas vienā ēkā, un nākamajā dienā mani aizveda uz citām telpām, uz izmeklēšanas komiteju. Izmeklētājs pieņēma lēmumu pret mani neierosināt krimināllietu un sacīja, ka viņam saistībā ar kriminālpārskāpumu vairāk jautājumu nav, bet notikušais tomēr kaut kā esot jārisina saistībā ar administratīvo pārskāpumu – piedalīšanos masu pasākumā. Atbildēju, ka es taču tajā nepiedalījos un viņam tas ir zināms, bet atbilde skanēja, ka gan jau noskaidrošot un iz-

lemšot. Tika sastādīts protokols par piedalīšanos nesankcionētā masu pasākumā. Protokolu parakstīju, gan pierakstot, ka tajā rakstītajam nepiekrītu, savu vairo neatzīstu. Saprotiet, ka situācija bija sarežģīta. No vienas puses, visi ļoti labi saprot, ka esmu žurnāliste un vienkārši darīju savu darbu, bet, no otras puses, es nevarēju ļoti uzstāt, ka esmu žurnāliste, tas bija bīstami. Pie mums žurnālists var strādāt tikai tad, ja viņam ir akreditācija, bet to žurnālistiem nedod, to saņem tikai tie, kuŗi strādā Lukašenko atbalstītajos medijos. Par to, ka žurnālists strādā bez akreditācijas, Krimināllikumā ir atsevišķs pants.

Tika ierosināta administratīvā pārkāpuma lieta, un nakti no svētdienas uz pirmdienu, jau uz rīta pusi mani pārveda uz īslaicīgās aizturēšanas izolatoru Okrestinā. Milicijas nodaļā biju pavadījusi jau vairāk nekā 30 stundas, visu laiku mani meklēja un ne kollēģi, ne radnieki, pat ne mans advokāts mani nevarēja atrast, arī tad, kad pirmdienā jau biju Okrestinā. Uz milicijas nodaļu ar apģērbu un vēl dažām vajadzīgām lietām atbrauca mana māte, viņai sacīja, ka milicijas nodaļā manis nav un viņi nezina, kur es atrodos. Māte uzrakstīja iesniegumu, ka esmu pazudusi. Vēlāk izrādījās, ka ministrijas preses sekretārs bija zvaniņis

Tas viss bija ļoti nomācoši, visu laiku gaidīju, ka varēšu doties mājās, bet uz rīta pusi kopā ar vēl astoņiem vīriešiem mani aizveda uz Okrestinu. Aizturētie vīrieši bija no glābšanas dienesta uz ūdens. Sieviešu marša laikā specvienība OMON sāka aizturēt cilvēkus, un viņi lēca ūdenī, bet glābšanas dienesta vīri šos cilvēkus ievilkā laivās. OMON kļiedza, ka izglābtie jāved krastā pie viņiem, bet glābēji aizveda

vokāts bija atvedis uz dokumentus par to, ka man ir patstāvīgs darbs un alga, ka man vajadzīga medicīniskā palīdzība un centās panākt, lai būtu jāsamaksā sods. Kā vēlāk izrādījās, pusstundu pirms tiesas man tika mainīts tiesnesis – tā bija zināma un ļoti pazīstama tiesnese – ar to, ka viņai ļoti patīk notiesāt žurnālistus. Viņa man piesprieda septiņas diennaktis, no kuŗām divas jau es faktiski biju nosēdējusi.

Kāds no uzraugiem laikam saprata, ko nozīmē palikt bez zālēm un no rīta, atvēra kameras lodziņu, pasauca mani, iegrūda rokās tādu mazu papīra turziņu un teica, ka manas zāles nav atrastas, bet viņš atnesis baldriāna tabletes, zinot, ka tas nav tas pats, kas manas zāles, bet gan jau noderešot.

Kamerā bijām astoņas, arī lāviņas bija astoņas. Kādu dienu kamerā ielika manu darba priekšnieci, tas bija šokējoši. Starp citu, viņa ir pusmūža sieviete, kuŗai jā rūpējas par savu gados ļoti veco māti. Formāli viņu iesēdināja par attēlu no Sieviešu marša, kuŗu es biju nofotografējusi, un foto tika ielikts Facebook, bet mēs sapratām, ka patiesībā iesēdināja tāpēc, ka tā gribēja. Atvainojos viņai, ka manis dēļ tagad jācieš, bet viņa gandrīz vai kļiedza, lai beidzot atvainoties, ka neesmu taču vainīga.

Nosēdēju savas septiņas diennaktis. Fiziski mani tur neaiztīka, pāris reizes mūs pat izveda pastaigāties. Ļoti nepatīkami bija, ka, uz cietumu atvestai ir pilnībā jāizģērbjas, liek pietuities, apskata. Psiholoģiskais spiediens gan bija smags, jo viņi nepārtraukti rikoja tā, lai cilvēks zaudētu jebkādu cerību, nevarētu piemēroties un nesaprastu notiekošo jēgu un loģiku. Kaut ko apsola, bet rikoja pavisam citādāk. Sarunu sāk mierīgi, bet tad pēkšņi sāk pilnā balsī kliegt un lamāties visrupākajiem vārdiem. Nav iespējams izveidot kaut kādu izturēšanās stratēģiju, kas pasargā. Žoģina ir īsts cietums, mēs gan bijām it kā īslaicīgās aizturēšanas izolatora daļā, tas bija cietums, ko bija aizdevuši uz laiku, jo aizturēto, kam piespriešanas aresta diennaktis, bija ļoti daudz, nepietika vietas esošajos izolātoros. Izejot no kameras, bija jāstāv ar seju pret sienu, rokas augšā, kājas plati. Darbinieki, protams, bija tie paši, kuŗi strādā cietumā, viss notika daudz skarbak, ja salīdzina kaut vai ar Okrestinu. Klīda runas, ka daļa no viņiem, piemēram, ir bijušie specvienību cilvēki.

Dienā, kad mani izlaida, bijām bariņš cilvēku, jo pa vienam parasti neizlaiž, savāc vairākus. Stāvējām, gaidījām savas mantas. Izrādījās, ka manas personīgās mantas bija aizmirstas Okrestinā. Tā mēs stāvam, rokas gar sāniem, jo tā mums lika darīt. Man garām iet kaut kāds virsnieks un ar kļiedzienu – "Rokas aiz muguras!" iesit ar kulaku man pa muguru starp lāpstiņām. Tas bija tik pazemojoši! Mani izlaida, braucu uz Okrestinu pēc savām mantām. Pavisam nācās uz turieni braukt četras reizes, līdz man tās atdeva. Tas bija īsts cirks – tad viņiem nebija laika, lai meklētu, tad nebija cilvēka, kuŗš to varētu izdarīt, tad vēl kaut kas, līdz beidzot tiku pie savām mantām.

Lēnām un pamazām sāku atgriezties dzīvē.

(Turpmāk vēl)

21. gadsimts. Baltkrievija. Trīs sieviešu stāsti par cilvēkiem un brīvību

uz milicijas nodaļu un viņam pateikts, ka es tur atrodos un ka viss kārtībā, ka man neko nevajag, ne siltu apģērbu, ne ko citu, savukārt man visu laiku apgalvoja, ka tūlīt būs jāparaksta daži dokumenti un varēšu doties uz mājām. Milicijas nodaļā, kuŗā atrados divas naktis, ļoti nosalu – jāsež būrī, dežurants kaut kur aizgāja, logs palika vaļā, bet es biju plānā blūzītē. Otro nakti milicijas nodaļā pavadīju kamerā, kuŗā arī bija ļoti auksti. Tur nebija pat soliņa vai krēsla, vienīgi ar flīzēm izlikts izcilnis sienā. Izlūdzos, lai man iedod manu jaku, kas bija mugursomā. Neilgu laiku pirms aizturēšanas biju beidzot izārstējusi cistitu, bet milicijā pārslu, sāka sāpēt nieres, kļuva slikti.

cilvēkus uz pretējo krastu, un viņus par to aizturēja. Lūk, kopā ar šiem vīriem mani aizveda uz Okrestinu.

Pirmdienas rītā attālināti notika tiesa. Mana māte, advokāts, kollēģi un tiesnese atradās tiesā, es Okrestinā. Jāpiebilst, ka mani redzēja tikai tiesnese, jo dators bija uz viņas galda, māte pat mani neredzēja. Mani ievēda kamerā, tur atradās metalla būris un mani tajā ieslēdza. Tur bija galds, uz tā dators, un visi kaut kur aizgāja. Tā es viena pati tajā kamerā, ieslēgta būrī, nosēdēju diezgan ilgi. Tad mani aizveda uz citu kameru, kādu laiku tajā atrados viena, tad mani pēkšņi aizveda uz karceri, sakot, lai neuztraucos, tas tikai uz pusstundu. Vakarpusē notika tiesa. Ad-

Dzirdēju, ka tiesnesei tiek skaidrots, ka man vajadzīgas vairākas zāles, tās jālieto katru dienu un ka man vajadzīgs kāds siltāks apģērba gabals un redzēju arī, ka māte novilkā jaku, lai to nodod man. Bez zālēm biju nodziņojusi jau vairāk nekā divas diennaktis, man sākās t.s. atcelšanas sindroms. Zāles tika nodotas, bet Okrestinā tās pazaudēja, man skaidroja, ka mani pārvedis uz Žoģinas cietumu, tādēļ zāles nosūtītas uz turieni. Lai es neuztraucoties, jautājums tikšot nokārtots. To nokārtoja tā, ka jau vakarā mani aizveda uz to cietumu. Žoģinā zāles tika meklētas vēl diennakti. Kļuva ļoti slikti, jo man bija vajadzīgas arī zāles insulīna rēģulēšanai (metafor- mīns), ne tikai antidepresanti.

PBLA Kultūras fonds paplašinās darbību

Tiekoties attālināti, lai pārrunātu darbības plānus 2021. gadam, Pasaules brīvo latviešu apvienības (PBLA) valde atzinīgi novērtēja un ar vienbalsīgu lēmumu konceptuāli atbalstīja PBLA Kultūras fonda iniciatīvu pārstrukturēt fonda darbu un paplašināt tā nosaukumu uz "PBLA Kultūras fonds un padome" (KF&P). Valde piekrita arī Kultūras fonda ieteiktajām mainām KF&P misijas definīcijai, kas tiks iekļauta fonda un padomes darbības noteikumos, atvietojojot novecojušo.

PBLA valde balsoja, ka Kultūras fonds un tā padome ir PBLA vispārējās struktūras sastāvdaļa, kas darbojas PBLA kultūras darba koordinācijai, kā arī līdzekļu sagādei un piešķiršanai.

PBLA Kultūras fonda un padomes priekšsēdis Juris Ķeniņš uzsvēra, ka kultūras darbs līdz ar izglītības darbu ir neatņemama un svarīga PBLA darbības sastāvdaļa un piedāvāja aktīvi zēt radošos cilvēkus latviešu sabiedrībā pasaulē šī darba veikšanai un koordinēšanai.

Sadarbībā ar PBLA dalīborganizācijām tika formulēti šādi galvenie PBLA KF&P uzdevumi:

- koordinēt PBLA kultūras darbu pasaulē;
- pārstāvēt ārvalstu latviešu (diasporas) kultūras darba intereses Latvijā;
- atbalstīt latviešu kultūras saglabāšanu un jaunradi ārpus Latvijas un veicināt tās atpazīstamību;
- godalgot izcilus latviešu kultūras sasniegumus un darbiniekus pasaulē.

Diskusijā par KF&P nākotni, kas notika 5. februārī, PBLA valde aicināja Kultūras fonda valdi un padomi sadarboties un strukturēties tādā sastāvā, kas veicinātu KF&P misijas pildīšanu.

Tuvākajā nākotnē tiek plānota darba grupas izveide priekšsēža Jura Ķeniņa vadībā. Šī darba grupa sazināsies ar kultūras darba veicējiem un sabiedrības organizētājiem pasaulē, kā arī esošajiem fonda nozaru vadītājiem, lai apzinātu viņu interesi un iespējas darboties tālāk. Kad KF&P būs veikusi apzināšanas darbu, tiks izveidoti fonda prezidijs un padome, kā arī sadalītas kultūras nozaļu vadītāju atbildības fonda pārstrukturēšanai un nākotnes darbībai.

PBLA Kultūras fonds dibināts 1972. gadā. Tā uzdevums vairāk nekā 40 gadus bija atbalstīt latviešu kultūras saglabāšanu un jaunradi, kā arī latviskās izglītības pasākumus ārzemēs, kas veicināja latviešu sabiedrības nacionālo pastāvēšanu trimdā.

No PBLA KF līdzekļiem ik gadu vismaz ASV \$20,000 apmērā tiek atbalstīts kultūras darbs un projekti gan mītnes zemēs, gan Latvijā. KF piešķir arī nelielas balvas kultūras darbiniekiem ārzemēs par viņu īpašajiem sasniegumiem latviešu kultūras laukā.

PBLA pārstāvniecība Latvijā

PBLA aicina latviešu organizācijas pasaulē iesniegt projektus Dziesmu svētku tradīcijas ilgtspējai un profesionālās mākslas pieejamībai diasporā

PASAULES
BRĪVO
LATVIEŠU
APVIENĪBA

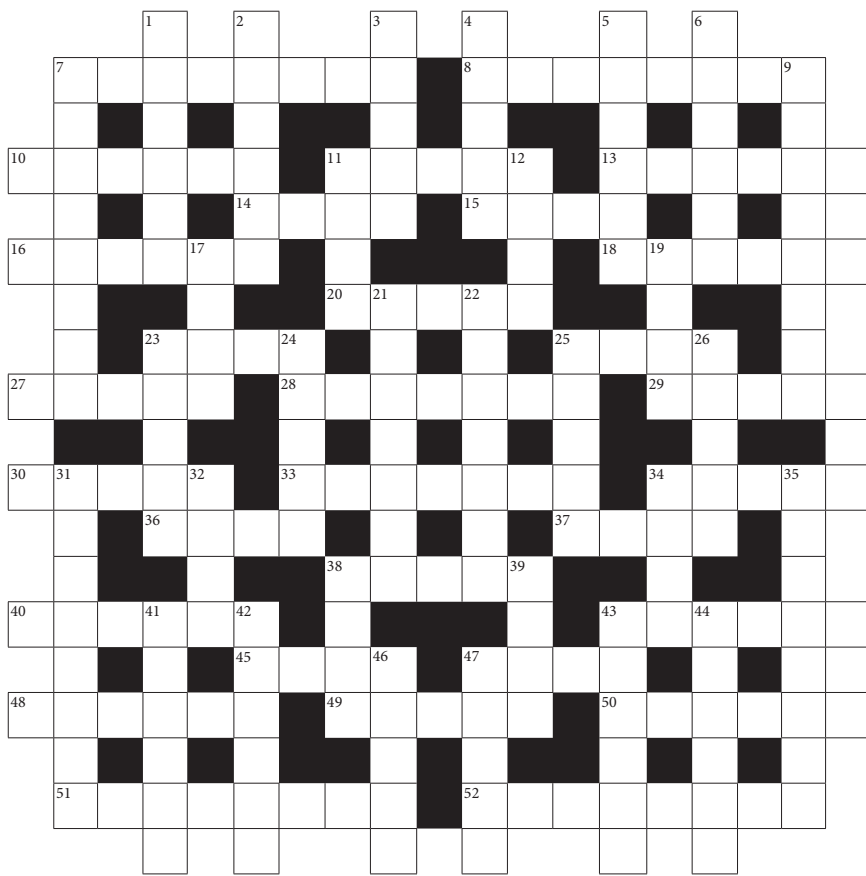
PBLA pārstāvniecība Latvijā aicina latviešu diasporas organizācijas un biedrības visā pasaulē pieteikties 2021. gada dziesmu svētku tradīcijas ilgtspējas un profesionālās mākslas pieejamības projektu konkursam, ko PBLA īsteno kā valsts pārvaldes uzdevumu sadarbībā ar Latvijas Republikas Kultūras ministriju. PBLA vienlaikus aicina visas dalīborganizācijas ļoti rūpīgi apsvērt, kādus jēgpilnus un saturīgus pasākumus un norises pandēmijas apstākļos šī kopprojekta ietvaros viņiem patiešām būs iespējams īstenot.

Projektu pieteikuma un tāmju parauga veidlapas iespējams saņemt, griežoties pie attiecīgās PBLA dalīborganizācijas (Eiropā – pie Eiropas Latviešu apvienības, ASV – pie Amerikas Latviešu apvienības, Austrālijā – pie Latviešu apvienības Austrālijā un Jaunzēlandē, Kanādā – pie Latviešu Nacionālās apvienības Kanādā utt.). Projekti, tos iepriekš saskaņojot ar attiecīgo PBLA dalīborganizāciju, jāiesniedz PBLA pārstāvniecībā Rīgā līdz šī gada 15. martam (e-pasts: pbla-latvija@pbla.lv). Projektu konkursa rezultāti tiks paziņoti viena mēneša laikā kopš pieteikumu saņemšanas. Jautājumu gadījumā laipni lūdzam sazināties ar PBLA pārstāvniecību, e-pasts: pbla-latvija@pbla.lv.

PBLA pārstāvniecība

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

22. Debespuse.
23. Gredzenveida korāļu sala ar lagūnu.
24. Igaņu rakstnieks (1922-1971).
25. Lielas cilvēku grupas, kam ir kopīga izcelšanās un kopīgas iedzimtas ārējās fiziskas pazīmes.
26. Ceļi pilsētās.
31. Lielākais ezers Ungārijā.
32. Būvkonstrukcijas elements.
34. Asināt.
35. Vācu fizikālis (1845-1923).
38. Sviests.
39. Latviešu gleznotājs (1896-1944).
41. Sevišķi garšīgs, izmeklēts ēdiens, dzēriens.
42. Matu sakārtojums.
43. Novada centrs Kurzēmē.
44. Tēls J. Raiņa lugā "Jāzeps un viņa brāļi".
46. Milas dievs sengrieķu mitoloģijā.
47. Plašs dzejas darbs par tautas varoņu cīņām un varoņdarbiem.

Krustvārdu miklas (Nr. 7) atrisinājums

Līmeniski. 4. Reina. 5. Zilupe. 7. Liepna. 10. Varna. 11. Sonāte. 12. Nianse. 13. Teksasa. 16. Plicis. 19. Lieste. 22. Krajova. 23. Scēnas. 24. Mēmele. 25. Klasika. 26. Asinis. 28. Tenkas. 30. Pienava. 35. Asorti. 37. Subate. 38. Kliķe. 39. Sparta. 40. Rēvija. 41. Viesi.

Stateniski. 1. Krevete. 2. Kipra. 3. Talants. 5. Zosēni. 6. Lini. 8. Pāns. 9. Acenes. 14. Kravate. 15. Afonija. 17. Locis. 18. Inari. 20. Ibēre. 21. Talka. 27. Islams. 29. Kupeja. 31. Isikava. 32. Vesperis. 33. Moka. 34. Pati. 36. Bites.

Līmeniski. 7. Gaumīga, smalka. 8. Gleznniecības tehnika. 10. Ezers Armēnijas kalnienē. 11. Pilsēta Portugāles ziemeļos. 13. Kalsnas. 14. Potēt ar pumpuru. 15. Varēt. 16. Episkās literatūras paveids. 18. Rīgas pilsētas daļa. 20. Ģeodēzijas instruments. 23. Senas gaļuma mērvienības Latvijā. 25. Transportlīdzeklis. 27. Noteikts cilvēka uztura režīms. 28. Apdzīvota vieta Alūksnes novadā. 29. Rotaļa ar stīpas mešanu. 30. Bībeles tēls. 33. Jūrmalas pilsētas daļa. 34. Kalnu sistēma Turcijas dienvidos. 36. Priežu mežs. 37. Ķīmiskais elements. 38. Cilvēks, kas saka nepatīsimību.

40. Lieli buru kuģi. 43. Sporta sacensību sākuma moments. 45. Vītolu dzimtas koks. 47. Vulkāns Sicīlijā. 48. Vērīgas, uzmanīgas. 49. Teātra mākslinieku kopa. 50. Samērā šauras sloksnes. 51. Pilnīgi norēķināties. 52. Saputotas.

Stateniski. 1. Zeva spārnotas zirgs sengrieķu mitoloģijā. 2. Izžuvas. 3. Cīnīties. 4. Minerāls. 5. Braši, slaidi. 6. Liliju dzimtas sukulents. 7. Kūrortpilsēta Krievijā, Stavropoles novadā. 9. Vergu sacelšanās vadonis Senajā Romā. 11. Vakcīna. 12. Dabiskas ūdensplūsmas. 17. Donavas pieteka. 19. Stāvoklis šaha spēlē. 21. Apdzīvota vieta Aizputes no-

LETA
nacionālā informācijas aģentūra

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502

marketing@leta.lv

+371 – 672 225 09

www.leta.lv

Uz salas Daugavā pie Kokneses top Likteņdārzs – gaišas atceres vieta, kur svinēt latviešu tautas izturību un spēku. Tas ir arī Tavas ģimenes un dzimtas Likteņdārzs, veltīts visiem latviešiem, kas 20. gadsimtā gājuši bojā vai cietuši svešu varu dēļ. Likteņdārzs top kopdarbībā un par ziedojumiem, tā atbalstītāju skaits jau pārsniedz 500 tūkstošus. Mūsu nākamais lielais kopdarbs – uzcelt Saieta namu! **Palidzi! Ziedo!**

Nodibinājums "Kokneses fonds"
Adrese: Lāčplēša iela 75B, Rīga, LV-1011, Latvija
info@koknesesfonds.lv

Ziedojumiem EUR:

AS "Citadele banka"

Konts: LV94PARX0015211160001

SWIFT: PARXLV22

Starpniekbanka ziedojumiem USD:

USA CITIBANK, N.A., NEW YORK

Konts: 36392149

SWIFT/BIC: CITIUS33

Vairāk informācijas

www.liktendarzs.lv

IN MEMORIAM

INGUNA DAUKSTE-SILASPROĢE

2021. gada 17. februāris atnesa skumju ziņu no Amerikas – Mūžībā aizgājis literāts, publicists, kultūras laikmeta liecinieks un pētnieks, bibliofils un bibliografs, spožs intelektuālis, mākslas zinātnieks, sirdī rūvenietis – Jānis Krēslis sen., kuŗš atzinis – “Mana identitāte balstās valodā un vēsturē.”

Jānis Krēslis dzimis farmaceita ģimenē, Mālpilī 1924. gada 19. augustā. Viņš atminējies, ka “bērnībā vasaras svarīgākas par ziemām, tās pavadītas pie dažādiem radiem, vec- un vecvecmāmiņām un tantēm. Gandrīz iespāids, ka ar šo radu palīdzību nedzīvoju vis neatkarīgajā Latvijā, bet kādus 100 gadus agrāk – dažādās muižās, mežsarga mājas, braukādams uz Vidzemes simtgadīgajām dzirnām, smēdēm, mazpilsētiņām un gadatirgiem. Tā nostāsti par senās dzīves fragmentiem saplūda kopā ar īstenībā piedzīvoto un pieredzēto un visām lietām, piedeva citas, daudz tālākas dimensijas.”

Jānis Krēslis sevi pamatoti uzskatīja par ziemeļvidzemnieku, jo dzimtas saknes abu vecāku un vecvecāku dzimtās aptveŗ Mazsalacu, Strenčus, Rūjienu Straupi, Dzerbeni, Mālpilī, arī sievas Skaidrites (gaiša piemiņa arī viņai, jo Mūžībā aizgāja šī gada 13. februāri) radi ir ziemeļvidzemnieki. Viņš mācījies Rūjienas pamatskolā, Rūjienas vidusskolā, beidzās Rīgas 2. pilsētas ģimnaziju, kaŗa beigās nokļuvis Vācijā. Sarunā ar Paulu Rausepu atzinis, ka savulaik vēlējies kļūt par etnografu – griezis no žurnāliem dažādos tautisko rakstu zīmējumus un ar draugu Teni Grasi braucis pa Rūjienas apkārtni etnografiskās ekspedīcijas.

Pēc Otrā pasaules kaŗa Jānis Krēslis Tībingenas Universitātē (1946–1949) studēja anglistiku un vēsturi. 1949. gada 1. maijā izceļoja uz ASV, Ņujorku, kur dzīvoja līdz mūža nogalei – “Tā mēs cauri bezgalīgajam jūras pļāvām iebraucām Ņujorkas ostas ūdeņos, un vakara debesīs jau ilgās stundas iepriekš dega reklāmu un citu mīļzīgās pilsētas uguņu ziemeļblāzmas.” Studijas Jānis Krēslis turpināja Kolumbijas Universitātē ASV (1951–1963). Jāņa Krēslīna, tāpat kā katra jaunatbraucēja, sākumlaiks jaunajā zemē nebija viegls. Iemīļota vieta bija Ņujorkas Botāniskais dārzs – tur pātvērusies neskarta daba, “mūža meža gaisotne”. Savukārt interese par Baltijas valsti un Latvijas vēsturi un literāturu vienmēr bijusi viņa privāta lieta, brīvā laika aizraušanās, ne maizes darbs. Atdejojis no angļu, vācu, franču un latīņu valodas. Bijis *Jaunās Gaitas* (1959–1962) literārās un tēlotājas mākslas nodaļas vadītājs.

Jāņa Krēslīna pirmās publikācijas, galvenokārt par latviešu glezniecību un mākslas izstā-

dēm, arī gleznotāju Jāni Kalmiti, kopš 1946. gada lasāmas latviešu bēgļu izdevumos, savukārt 1948. gada 10. septembrī laikrakstā *Nedēļas Apskats* publicētais dzejolis “Uz akmens plākšņu galda” varētu būt pirmā dzejas publikācija. DP nometņu laikā Jāņa Krēslīna publikācijas galvenokārt žurnālos *Ceļš* (Virburga), *Laika Mēnešraksts* (Eslingena), laikrakstā *Nedēļas Apskats* (Detmolda), *Latvju Ziņas* (Stokholmā).

1960. gadā ar meitas Māras vāka zīmējumu Ņujorkā iznāca Jāņa Krēslīna dzejas krājums ar zīmīgu nosaukumu “Tomēr, es atceros”. Šis atceršanās motīvs raksturīgs visām Jāņa Krēslīna darbošanās šķautnēm. Gunars Saliņš to nosauca par *labirintu dzeju*, kuŗā gan smalka ironija, gan dziļa vienkāršība.

2004. gadā Rīgā apgādā “Valters un Rapa” *Dr. philol.* Daces Lūses sakārtotā iznāca “Rakstu” pirmais sējums “Ceļi un neceļi”, par kuŗu Pēteris Bankovskis recenzijā rakstīja: “.. Krēslīna dzeja ir gudra, erudīta cilvēka darināts slazds citiem tikpat gudriem un erudītiem – iespējamiem lasītājiem. Ja viņš šajā slazdā iekrīt, tad nav jābaidās no gaŗo ziemas vakaru gaŗlaicības – būs ko analizēt, meklēt avotos, filoloģiski izvērtēt.” Otrais “Rakstu” sējums ar nosaukumu “Vēstures vārtos” (2006) ietveŗ periodikā publicētos, lasītos referātus – par baltvāciešiem, Bibeles tēmu, luterāņiem un hernhūtiešiem, piemiņas rakstus. “Rakstu” 3. sējumā (2008), kam dots apakšvirsraksts “Laikmeta liecības”, ietverta sarakste, raksti par valodniecību, grāmatniecību, bibliotēkām, latviešiem dažādos laikmetos, tēlotājmākslu un māksliniekiem, kā arī *dzejokšļi*.

“No 1970. gada līdz 2002. gadam biju redaktors un autors nodaļai *Recent Books on Baltic History* (“Jaunākās grāmatas par Baltijas vēsturi”), *Association for the Advancement of Baltic Studies* (“Baltijas Studiju veicināšanas biedrība”) izdevumos *Bulletin of Baltic Studies*, *AABS Newsletter*, *Journal of Baltic Studies* un *Baltic Studies Newsletter*,” stāstījis Jānis Krēslis.

Jānis Krēslis sen. bija ilggadējs padomnieks Baltijas vēstures un grāmatniecības jautājumos Ņujorkas Publiskajā bibliotēkā, 40 gadus nostrādāja par bibliografu un bibliotekāru *Council on Foreign Relations* Ņu-

JĀŅA KRĒSLIŅA
(1924–2021) piemiņai

jorkā, bija padomnieks Baltijas vēstures un grāmatniecības jautājumos Ņujorkas Publiskajā bibliotēkā, žurnāla *Foreign Affairs* avotziņu nodaļas redaktors (1986–1992).

Jāņa Krēslīna sen. mūža veikums novērtēts ar atzinībām – Ērika Raistera piemiņas fonda prēmijas laureāts (1995), Triju Zvaigžņu ordeņa kavalieris (1998), Anšlava Eglīša un Veronikas Janelsiņas fonda laureāts (2009), viņš bija arī Latvijas Zinātņu akadēmijas Ārzemju loceklis. Par sevi Jānis Krēslis teicis: “Es sevi uzskatu par literātu. Vēsturi esmu daudz studē-

jis, bet man nav augsta akadēmiska grāda vēsturē. Man vēsture ir svarīga.”

Mūžībā aizgājusi spilgta personība, cilvēks ar enciklopēdīskām zināšanām, prasīgs pret sevi un citiem, spožs intelektuālis, atstājot paliekošu un nozīmīgu veikumu Latvijas kultūrvēstures apzināšanā. Personība, kas apzinājās grāmatas vērtību, fakta vērtību un pētnieciskā darba vērtību. Manā atmiņā paliks sastapšanās ar Jāni Krēslīnu 2002. gada rudenī Bronksā, kādas atklātnes pagliemežpastu vai ievēstulītes e-pastā, kuŗas parakstītas ar Pelikāna vārdu. Katrs vērojums, precīzējums, padoms vai vēlējums man bija ļoti svarīgs, jo tajā jautu arī labvēlību. Tā visa pietrūks. Gaišu ceļu Aizmūžā!

Laikraksta *Laiks* izdevēji un redakcija skumst par sava autora, domubiedra un iedvesmotāja Jāņa Krēslīna aiziešanu Mūžībā. Viņš ar savu uzņēmību, laikmeta kun kultūras izpratni savulaik iedvesmoja arī Helmaru Rudzīti, un abu dižgaru ieliktais pamats ir tik stiprs, ka vēl joprojām, jau 72. gaŗu avīze *Laiks* turpina būt ierindā. Paladies par mūža veikumu!

Laikraksts

BRĪVĀ LATVIJA

JOPROJĀM INFORMĒ, IZGLĪTO, IZKLAIDĒ

Pasūtiniet digitālo laikrakstu ŠEIT:

www.brivalatvija.lv/abone-interneta

vai maksājiet bankā SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,

Konta nr.: LV80UNLA0050016243516

ar piezīmi “BL abon” un norādot vārdu, uzvārdu, e-pastu un mājas adresi

Ik nedēļu izlasīsi Jums svarīgu informāciju labā latviešu valodā.

Abonementa maksa:

• par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)

• par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)

• 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

Par reklāmu un sludinājumiem sazinieties ar redakciju

Rīgā, Ģertrūdes ielā 27, LV-1011,

e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv,

tāl.: +371 67326761 vai +371 29439423

Jaunākā informācija sociālajos tīklos:

www.facebook.com/brivalatvijawww.twitter.com/briva_latvijaMājaslapa: www.brivalatvija.lv

307_{LV}
Sludinājumus un reklāmu laikrakstā iesniedz ērti arī no sava tālruņa!

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvija

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
 - Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
 - Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSĻUDINĀJUMIEM:**
- 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU ĻUDINĀJUMS:**
- **NB! 60 eiro**

Pasta adrese:

Ģertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis +371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.

Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija:
Ģertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011
(Darba laiks P.O: 9-17, Pk.: 9-13)
Tāl. (redakcijā) +371 67326761,
+371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas digitālo versiju
varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.

- par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
- par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
- 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur *Brīvās Latvijas* mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.

Izdrukājot iespējama krāsaina versija.

Tiem *Brīvās Latvijas* lasītājiem, kuŗi tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā, piedāvājam pasūtīt Amerikas latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86

Dāvanā *Laika* Mākslas kalendārs 2021!

Samaksa: naidu ieskaitot SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,
nr.: LV80UNLA0050016243516,
ar piezīmi BLun norādot vārdu, uzvārdu un adresi.
Latviešu organizāciju un **privātie sludinājumi** maksā EUR 6,- par 10 mm augstu vīenslejīgā platumā aizņemtu telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm) EUR 60,-

Komerčiālie sludinājumi EUR 12 par 1 slejas cm.
Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāliem vai sevārdarītiem rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:**Biedrības Laiks-BL kontā –**
SEB Banka,
nr.:LV60UNLA0050018705154

SPORTS

SPORTS

SPORTS

SPORTS

PAR RŪJIENAS BOBSLEJU
RAKSTA PASAULĒ!

No Rūjienas nākuši vairāki slaveni sportisti, zināmākie – brāļi basketbolisti Dairis un Dāvis Bertāni. Taču nu jau mēnesi slavenākais rūjēnietis pasaules medijos ir Aivis Bērziņš. Rūjienā Bērziņu ģimene ar savām rokām ir izveidojusi bobsleja trasi, kas vijas viscaur piemājas pagalmam.

Viss sācies ar reģionālās televīzijas *Re:TV* šizetu, ko uzķērusi ziņu aģentūra *Reuters*. Tālāk jau sācies sniega bumbas efekts. “Man te ziņoja, ka no *Reuters* šizetu esot paņēmušas 156 televīzijas kompānijas visā pasaulē. Ceru, ka daudzi tagad portālā *Google* meklē Latviju un Rūjienas. Istā laikā un istā reizē esmu izšāvis,” rūjēnietim Aivim Bērziņam ir arī gandarījums, ka viņa dzīvesvieta un hobija izskan visā pasaulē.

Par to raksta pasaules mediju giganti *Reuters* un *CNN*. Ziņas par Aivja aizraušanos pārpublicē Ķīnas, Austrālijas, Nīderlandes, Lielbritānijas, Francijas un citu valstu lielākie ziņu portāli. Jautāsiet, kāpēc? Atbilde – bērni, azarts, darīt gribēšana un aizrautība ar renes sporta veidiem. Aivis Bērziņš jau sesto gadu savas mājas pagalmā izveido bobsleja, skeletoņa un kamanīņu trasi, kas šogad jau sasniegusi cienījamus 170 metrus un labu starta estakādi. Pirmajos gados nobrauciens ir bijis vien pārdesmit metrus garš. Tomēr gadu no gada trasei “audzēti” klāt papildus metri.

Trases autors Aivis Bērziņš atklāja, ka trasi veidot sāk jau rudeni. Vispirms tiek uzstādīti borti, tad trases pamatu izkaida ar smiltīm, bet, kad to atļauj laikapstākļi, no sniega un ūdens tiek veidota pati trase. Ģimenes ricība ir arī divi paštaisīti bobi, kas veidoti no motocikla *Java* blakusvāgā. Par slieciem kalpo ūdens caurules. Kamēr ar vienu brauc lejā, otru jau var vilkt kalnā.

Aivis Bērziņš savā lolojumā – bobsleja kamanās // Foto: LETA

Aivim pamatdarbā lauksaimniecībā ir deviņu mēnešu darbs, bet trīs ziemas mēneši iekrīt brīvi. “Esmu veiksmīgi salicis visu kopā, kas varam iztikt. Trasei izmaksas nav lielas – vecās mēbeles, dēļi, špāles, no atlikumiem, kuņģus nenokurinu, bet lieku lietā. Lieklās izmaksas bijušas par skrūvēm,” stāsta Bērziņš.

RASTORGUJEVS
APLIECINA STABILITĀTI
PĒC BIATLONĀ

Latvijas biatlona izlases lideris Andrejs Rastorgujevs 17. februārī pasaules čempionātā Slovēnijā izcīnīja 18. vietu 20 kilometru individuālajā distancē, kur šaušana pieļāva divas kļūdas.

Pokļūkā aizvadītajās trijās sacensībās Andrejs ne reizi nav bijis zemāk par vietu otrajā desmitā. Rastorgujevs startēja viens no

pēdējiem un pirmajā šautuvē trāpīja visos mērķos, pakāpjoties uz piekto vietu. Otrajā ugunsliņijā, šaujot stāvus, Andrejam palika neskarts vidējais mērķis, kas viņu atvirzīja uz 22. vietu. Pēdējā mērķi Latvijas sportists netrāpīja trešajā šautuvē un atkāpās kopvērtējumā uz 33. vietu. Ceturtajā ugunsliņijā Andrejs sašāva visus mērķus un atgriezās otrajā desmitā. No uzvarētāja, Norvēģijas biatlonista Sturla Holmsa Legreida (sašāva visus 20 mērķus), Rastorgujevu finišā šķīra trīs minūtes un 38,9 sekundes. **Edgars Mise** un **Aleksandrs Patrijūks** ieguva attiecīgi 51. un 84. vietu 101 dalībnieku konkurencē.

Pokļūkas trasē Slovēnijā aizvadītajās pasaules čempionāta biatlona 15 km klasiskās distancē sacensībās sievietēm pārsteidzoši zelta medaļu izcīnīja čehiete Marketa Davidova, kuņa šāva nevainojami.

Savukārt Latvijas vadošā biatloniste **Baiba Bendika** (*attēlā*) katrā no ugunsliņijām kļūdījās vismaz pa vienai reizei, kopumā pievienojot piecas soda minūtes, kas šajā distancē liedza iekļūt pirmajā piecdesmitniekā, tomēr ļāva iekļūt starp 12,5 km masu starta dalībniecēm. Bendika pēc veiksmīgajiem pirmajiem diviem startiem šajā pasaules čempionātā divas kļūdas pieļāva jau pirmajā šautuvē, atvadoties no cerībām iespraukties pirmajā desmitniekā. Baibai pa vienai kļūdai katrā no nākamajām trim šautuvēm, kas beigās deva 52. vietu. Vēlāk noskaidrojās, ka Bendika ir viena no 15 sportistēm, kuņai bez augstas vietas Pasaules kausa kopvērtējumā izdevies kvalificēties 12,5 km sacensībām ar kopēju startu. 15 vietas no Bendikas atpalika **Sandra Buliņa**, kuņa ugunsliņijās pieļāva trīs kļūdas. Trīs misēkli arī **Annijai Keitai Sabulei**, kuņa finišēja 86. vietā. Startēja 97 biatlonistes. Bendika masu startā ieķļuva ar 29. numuru.

BENDIKA TUVU MEDĀLAI!

Slovēnijā pasaules čempionātā biatlona sacensībās ar masu startu Latvijas biatloniste Baiba Bendika izcīnīja augsto **devīto** vietu. Par sacensību uzvarētāju kļuva austriete Liza Terēza Hauzere, kuņa bija nekļūdīga ugunsliņijā. Baiba šautuvē ieradās, jau esot 23. pozīcijā. Viņa nekļūdīgi un ātri sašāva mērķus, un trasē atgriezās jau esot devītajā pozīcijā, un viņa turpināja kāpināt tempu. Baiba arī otrajā šautuvē bija ātra un precīza, un trasē atgriezās, esot otrajā pozīcijā, pa priekšu palaižot tikai austrieti Hauzeri. Trešajā šautuvē Bendika ieradās, esot ceturtajā pozīcijā, taču atkal bija perfekta, un trasē atgriezās atkal jau kā otrā. Diemžēl pēdējā ugunsliņijā izrādījās neveiksmīga – divas kļu-

das, kas deva divus soda aplus, un sapnis par goda pjedestalu izgaisa. Trasē viņa atgriezās astotajā pozīcijā. Finišēja Bendika devītajā pozīcijā, atpaliekot no Hauzeres minūti un 14,3 sekundes.

BENDIKA UN PATRIJUKS
PĀRU STAFETĒ

Latvijas biatlonisti **Aleksandrs Patrijūks** un **Baiba Bendika** Pokļūkā izcīnīja 14. vietu pasaules čempionāta jauktajā pāru stafetē, bet par čempioniem tika kronēti franči Antonēns Gigonā un Žūlija Simona.

Latvijas duets mēroja vienu soda apli un ņēma palīgā astoņas rezerves patronas, čempioniem zaudējot divas minūtes un 32,9 sekundes. Startēja 28 dueti.

Latvijas sieviešu biatlona valstsvienība pasaules čempionātā Pokļūkā ieņēma 22. vietu **4x6 km** stafetes sacensībās, tiekot apdzīta par apli. Pirmos divus posmus veica Sanita Buliņa un Annija Sabule, bet uz starta netika Inese Golubeva un Baiba Bendika.

VĒRTĒ RASTORGUJEVA
SNIEGUMU

Latvijas izlases vadošā biatloniste Andreja Rastorgujeva treneris Intars Berkulis portālam *Sportacentrs.com* pastāstīja par Slovēnijā notiekošā pasaules čempionāta pirmo pusī.

“Protams, ka pasaules čempionāta sākums ir bijis patīkams, tas ir sezonas galvenais starts, un tas dod papildus pašpārliecinātību, ka izdevies labi sagatavoties tieši uz šīm sacensībām,” sacīja Intars Berkulis, komentējot Andreja Rastorgujeva divas izcīnītās vietas **Top15** sarakstā sprintā un iedziņā. “Manā skatījumā tās ir patiešām augstas pozīcijas, un vēl jau palikušas divas disciplīnas. Cerēsim arī uz vietu masu startā, kur Andrejs ir pagaidām ir ļoti laba kvalifikācijas pozīcijā.”

LATVIJAS BASKETBOLISTI
NEDOSIES UZ EIROPAS
ČEMPIONĀTU...

Latvijas vīriešu basketbola izlase zaudēja izšķirīgajā cīņā par ceļazīmi uz 2022. gada Eiropas čempionāta (EČ) finālturnīru. Latvijas valstsvienība kvalifikācijas turnīra spēlē ar 65:66 (17:15, 23:21, 19:15, 6:15) *Arēnā Rīga* zaudēja Bulgārijas izlasei. Iepriekšējo reizi Latvijas vīriešu basketbola izlase Eiropas čempionātā nekvalificējās 1999. gadā, bet Bulgārijā finālturnīrā piedalīsies pirmo reizi kopš 2011. gada meistaracīkstēm, kuņas notika Lietuvā.

Latvijas vīriešu basketbola izlases galvenais treneris **Roberts Štelmachers** pēc piedzīvotās sāpīgās neveiksmes, kas liedza valstsvienībai kvalificēties 2022. gada Eiropas čempionāta finālturnīram, apsvērs demisiju, pēc spēles preses konferencē atzina speciālists. Vēlāk viņš atstāja amatu.

Eiropas čempionāta finālturnīrs no šī gada tika pārcelts uz 2022. gadu. Finālturnīrs nākamgad notiks no 1. līdz 18. septembrim Čehijā (Prāgā), Gruzijā (Tbilisi), Itālijā (Milānā) un Vācijā (grupas turnīrs Ķelnē, izslēgšanas spēles Berlīnē). Tajā piedalīsies 24 komandas.

* Latvijas basketbola savienības (LBS) vadība jauno vīriešu valstsvienības galveno treneri **cer atrast nākamo trīs mēnešu laikā**, pēc neveiksmīgā 2022. gada Eiropas čempionāta kvalifikācijas cikla sacīja LBS ģenerālsēkretārs Kaspar Cipruss.

KALNU SLĒPOŠANA

Latvijas kalnu slēpotājs **Miks Zvejnieks** Kortinā *d'Ápmece* kvalificējās gaidāmajām pasaules čempionāta sacensībām milzu slalomā.

Kvalifikācijā pārliecinoši ātrākais bija kanadietis Džeimss Krofords, kuņš uzvarēja abos atlases braucienos. Zvejnieks abos braucienos sasniegta 20. rezultātu, bet summā ieņēma 23. vietu, Krofordam zaudējot 4,33 sekundes. Pamatsacensībām kvalificējās 26 labākie kalnu slēpotāji.

Latvijas 17 gadus vecā kalnu slēpotāja **Dženifera Ģērmane** Itālijā karjērā pirmajā pasaules čempionātā lieliski debitēja un konkurencē ar izcilākajām meistarēm izcīnīja dalītu 24. vietu slalomā.

Ģērmane otrā brauciena finišā uzvarētājam summā zaudēja 5,68 sekundes, bet pamatoti bija labā noskaņojumā un smaidīja par sasniegto rezultātu. Dženifera ir meita savulaik izcilajai Latvijas kalnu slēpotājai Ullai Ģērmenei (tolaik Lodziņai), kuņa 1988. gadā kļuva par pasaules junioru čempionāta bronzas medaļnieci.

RITĒNBRAUKŠANA

Lieliski prestižo pasaules tūres daudzdienu velobraucienā *UAE Tour* iesācis Latvijas šosejas ritēbraucējs **Emīls Liepiņš**, kuņš izcīnīja ceturto vietu 176 km garajā un ļoti vējnainajā pirmajā posmā.

Uzvarēja Nīderlandes čempions Metjū van der Pūlss, portālu *Delfi* informēja Latvijas Ritēbraukšanas federācijā.

SKRITUĻSLIDOŠANA

Pasaules vadošais frīstaila skrītuļslidošanas medijs *Be-Mag* paziņojis jomas gada balvas nomināciju uzvarētājus.

Nils Jansons

Viņu vidū vadība pārliecinoši izvirzījis latviešu skrītuļslidotājs **Nils Jansons**, iegūstot uzvaru galvenajā nominācijā – gada skrītuļslidotājs, portālu *Tvnet* informēja sportista pārstāvis Mikus Ojers. 28 gadus vecais jūrmalnieks Jansons uzvarējis septiņās nominācijās, tostarp “Gada skrītuļslidotājs”, “Gada stilīgākais skrītuļslidotājs”, “Gada ietekmīgākais skrītuļslidotājs”, “Gada filma”. *Be-Mag* ir pasaules vadošais frīstaila skrītuļslidošanas medijs, kas darbojas kopš 1996. gada.

TENISS

Latvijas tenisiste **Aļona Ostapenko** kopā ar ukraiņieti Ļudmilu Kičenoku cieta zaudējumu Austrālijas atklātā čempionāta dubultspēļu turnīra trešajā kārtā. Ostapenko, kura pāri ar Kičenoku bija izsētas ar 13. numuru, astotdaļfināla spēlē ar rezultātu 2:6, 4:6 piekāpās turnīra ceturtajam raketēm Nikolai Meličerai no ASV un Demi Šūrsai no Nīderlandes. Vienspēlēs Ostapenko cieta zaudējumu jau pirmajā kārtā. Tāpat viņa pāri ar nīderlandieti Matvi Midelkopu nepārvarēja jaukto dubultspēļu pirmo kārtu. Kā vienspēlēs, tā arī dubultspēlēs pirmajā kārtā zaudēja arī **Anastasija Sevastova**.

LATVIJAS OLIMPISKĀ
KOMITEJA SĀK JAUNO
SPORTA TALANTU
ATBALSTA PROGRAMMU

Latvijas Olimpiskā komiteja (LOK) sāk jaunu programmu “Olimpiskais drafts”, ar kuņas palīdzību centīsies palīdzēt individuālā sporta jauniešiem talantiem pārejas procesā uz pieaugušo sportu, portālu *Jauns.lv* informēja LOK. Ar privāto uzņēmēju atbalstu sāktās “Olimpiskā drafta” programmas mērķis ir identificēt un atbalstīt individuālo olimpisko sporta veidu jaunus, talantīgos atlētus vecumā no 16 līdz 20 gadiem, motivējot viņus sasniegumiem pārejas periodā uz pieaugušo sportu.

LOK prezidents Žoržs Tikmers (*attēlā*) par “Olimpiskā draftu” izskāš sekojoši: “Jauno sporta talantu atbalsta programma ir Latvijas Olimpiskās komitejas atbilde sporta sabiedrībai aktuālai temai – kā identificēt, motivēt un noturēt patiesi talantīgus jauniešus pārejas periodā no jauniešu uz pieaugušo sportu. Kā viens no būtiskiem izaugsmes tam ir nepietiekams finansējums treniņu darbam. LOK ir spējis radīt interesi respektabliem uzņēmumiem, kuņi ir gatavi kopā ar LOK atrast un atbalstīt Latvijas topošās sporta zvaigznes.”

Jaunos sportistus programmai var pieteikt olimpisko sporta veidu federācijas, novērtējot sportista sasniegtos rezultātus iepriekšējās sezonās un izaugsmes potenciālu, gatavojoties olimpiskiem startiem (Parīze-2024; Milāna, Kortina-2026). Tāpat ir nepieciešama sportista motivācijas vēstule vai video stāsts un trenera atbalsta vēstule. Kļūstot par programmas nominantiem, jaunie sporta talanti var cīnīties par trīs stipendijām 25 000 eiro apmērā katram un par trim stipendijām 5000 eiro apmērā katram gadā. Sporta veidu federācijas savus kandidātus var pieteikt līdz 8. martam, savukārt uzvarētājus žūrija paziņos 30. martā.

P. Karlsons

